

ТИНЧ-ОСОЙИШТА, ИҚТИСОДИЙ ЖИХАТДАН ТАРАҚҚИЙ ЭТГАН МАРКАЗИЙ ОСИЁ

КРЕДИТ-МОДУЛЬ ТИЗИМИ ВА УНИНГ ЎЗИГА ХОС ХУСУСИЯТЛАРИ

ТАЛАБЛАР ЮМШАТИЛМОҚДА
КАРАНТИН

СУДЬЯ ТЕРГОВЧИГА ХУСУСИЙ АЖРИМ ЧИҚАРДИ

№ 20
2020-yil, 10-iyun
Chorshanba (32.614)

Ijtimoiy-siyosiy gazeta

1918-yil 21-iyundan chiqq boshlagan

Улуғлардан улуғимсан, Ватаним!

O'zbekiston OVOZI

Нурмат Отабеков,
Санитария-эпидемиология назорати давлат инспекцияси бошлиғи

— Ишхонада ниқоб тақмасдан ишлаганда раҳбариятнинг ишдан бўшатиш билан таҳдид қилиши тўғрими?
— Иш берувчи иш вақтида ниқоб тақишни мажбурий қилиши ва тегишли буйруқ ёки кўрсатма беришга ҳақли.

ПОЙТАХТИМИЗДАГИ ЯНГИ УЧ ҚАВАТЛИ КЎПРИК

Охириги уч йилда Тошкент шаҳрида енгил автомобиллар сони 95 мингтага кўпайган. Худудлардан пойтахтга келиб-кетайётган машиналар сони ҳам кундан-кунга ошмоқда. Шу боис кўчаларнинг ўтказувчанлигини ошириш, тирбандликларни камайтириш мақсадида ўтган 3 йилда 4 та йўл ўтказувчи кўприк қурилиб, фойдаланишга топширилди. Жорий йилнинг 20 май кунин Президентимиз Тошкент шаҳрида Оҳангарон шоссеси ва Махтумқули кўчаси кесимасидаги йўл ўтказувчи бориб кўрди.

Хусусан, Оҳангарон шоссеси Тошкент ҳалқа йўлининг бир қисми. Махтумқули кўчасининг янги қисми битказилгач, ушбу йўлларда транспорт ҳаракати янада ортаган эди. Ушбу кўчалар кесимасида 2018 йилда бошланган лойиҳа бу йил ниҳоясига етиб, ҳайдовчиларга жуда қўлайлик яратди. Мазкур транспорт ечими уч погонадан иборат бўлиб, туннель узунлиги 593 метр, ҳалқа шаклидаги ўрта поғона 29 метр, эстакада қисми 502 метрни ташкил этади. Туннель ва эстакадада қатнов олти, ўрта поғонада эса беш қаторли. Шунингдек, ушбу объектда 170 та энерготежамкор ёритиш устунлари ўрнатилган, атрофда 15 минг квадрат метр майдон ободонлаштирилган.

Илгари бу чорраҳа соатиға 7 минг автомашинани ўтказиш қувватиға эға эди. Энди соатиға 20 мингта транспорт воситасини узлуксиз ўтказиш имконияти пайдо бўлди. Бу ерда светофор ишлатилмаслиғи ҳам тўхтовсиз ҳаракатни таъминлайди. Яна бир муҳим жиҳати, яъни бу янги объект қатта юкломани ўзига олиб, «Тошкент-Чимён» йўналиши бўйича масофани 22 километрга қисқартди.

Санжар Шотмўлағанов ошган суратлар.

ON-LINE ФРАКЦИЯ ЙИГИЛИШИ

ҚОНУН ИЖОДКОРИ

ўз ташаббусини ўзи ҳимоя қилсин

Олий Мажлис Қонунчилик палатасидаги Халқ демократик партияси фракцияси йиғилишларини онлайн шаклда давом эттирмоқда. Навбатдаги йиғилишда дастлаб «Хусусий бандлик агентликлари тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида»ги қонун лойиҳаси муҳокама этилди.

Қонун қабул қилинганга ҳали кўп вақт бўлмаган бўлса-да, реал ҳаётда хусусий бандлик агентликлари фаолияти, уларнинг хизматидан фойдаланаётган фуқароларнинг ҳуқуқ ва манфаатларига риоа қилиниши масаласида қатор муаммолар юзага келяпти. Жумладан, 10 хусусий бандлик агентликларининг раҳбар ва ходимларига нисбатан жиноят иши қўзғатилган бўлиб, улар томонидан 7123 нафар фуқарога 72,3 млрд. 888 млн. сўм миқдорда моддий зарар етказилган. Яъни, иш қидириб ёрдам сўраган юрдошларимизнинг шунча пули алдаш йўли билан олиб қўйилган. Муаммоларни фақат қонун билан ҳал қилиш деярли имконсиз.

Улғубек ВАФОВЕВ,
Олий Мажлис Қонунчилик палатасидаги Ўзбекистон ХДП фракцияси аъзоси, партия Марказий Кенгаши раиси ўринбосари:

— 2018 йилда ушбу қонун яхши ниятлар билан қабул қилинган ва тадбиркорлик ривожланиши, янги иш ўринлари яратилиши назарда тутилган. Амалиётда эса турли ҳуқуқбузарликлар, одамларнинг пулларини ўзлаштириб олиш ҳолатлари ҳам кузатилди.

Янги қонун лойиҳасида мана шундай ҳолатлар содир этилганда қандай жазо чоралари кўрилиши ҳақида ҳам аниқ ва равшан ёзилиши керак. Юртимиздан ташқарида иш қидираётган шахсларни ишга жойлаштириш бўйича кўрсатилган хизматлар учун тўловларни чет эллик иш берувчи ҳисобидан амалга ошириш механизми жорий этилса, фуқароларга моддий зарар етказилишининг олди олинади.

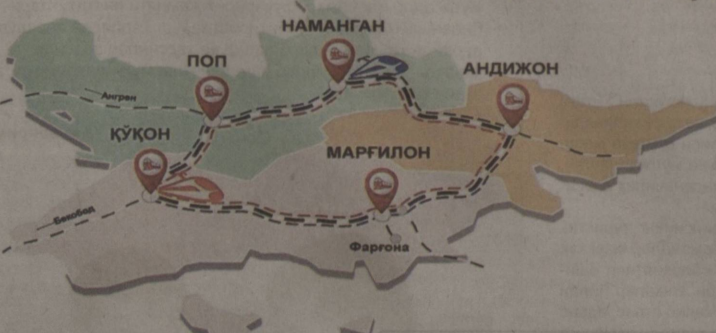
Ҳақкорликда қонун лойиҳасини такомиллаштириш, турли нукта назардан фикр-мулоҳазалар билдириш муҳим аҳамиятта эға. Йиғилишда қонун лойиҳаси биринчи ўқишда концептуал жиҳатдан маъқуллашиб, кейинчалик изчил иш олиб боришга келишиб олинди.

Қонунлар ишлаб чиқилиши ва қабул қилиниши белгиланган тартибда амалга оширилади. Ҳозирги пайтда ташаббускор идоралар қонун лойиҳасини Қонунчилик палатасига киритади, қолган жаранлар қўйи палата ичида кечади, депутатлар бир-бири билан курашади, лойиҳани ишлаб чиққан идоралар савол ва тортитувлардан четроқда қолиб кетади. Бу мантиқдан нотўғри амалиётдир. Шунинг учун бир гуруҳ депутатлар бу тартибни ўзгартириш, мутасадди ташкилотлар ишлаб чиққан қонун лойиҳаларини парламент олдида ўзлари ҳимоя қилиши кераклиги ҳақида тақлиф билан чиқяпти. ЎзХДП фракцияси йиғилишида шу масала билан боғлиқ қонун лойиҳаси кўриб чиқилади.

Фракция йиғилишида яна бир қатор қонун лойиҳалари биринчи ўқишда кўриб чиқилди. Ҳар бир кўтарилган масала юзасидан фикр ва тақлифлар, танқидий мулоҳазалар билдирилди.

Ўз мухбиримиз.

ФАРҒОНА ВОДИЙСИ БЎЙЛАБ ҲАЛҚА ЙЎЛОВЧИ ЭЛЕКТРОПОЕЗДЛАР ҲАРАКАТИНИ ЙЎЛГА ҚЎЙИШ

Навоий вилоятининг Зарафшон шаҳри ҳудудида 500 МВт қувватга эға шамол электр станцияси қурилади

Бу ҳақда «Ўзбекистон миллий электр тармоқлари» акциядорлик жамияти ахборот хизмати маълум қилди.

Лойиҳа юзасидан Энергетика вазирлиги, «Ўзбекистон миллий электр тармоқлари» акциядорлик жамияти ҳамда Бирлашган Араб Амирликларининг «Masdar Energy» компанияси ўртасида видеоконференция шаклидаги битим имзоланди.

Ушбу инвестицион лойиҳанинг умумий қиймати **825 млн. АҚШ доллари** ҳисобида баҳоланган бўлиб, инвестор томонидан **100%** тўғридан-тўғри молиялаштирилиши назарда тутилган.

Ишлаб чиқариладиган энергия ресурслари «Ўзбекистон миллий электр тармоқлари» акциядорлик жамияти томонидан ягона харидор сифатида қабул қилиниб, Ўзбекистон электр энергетика умумтизими орқали истеъмолчиларга етказиб берилади.

«ДАВЛАТ БОЖИ ТЎҒРИСИДА»ги Қонунга киритилган айрим ўзгаришлар

<p>Ўзбекистонда доимий ишовни ва республиканинг бошқа минтақаларида доимий рўйхатда бўлган Ўзбекистон фуқаролари томонидан Тошкент шаҳри ва Тошкент вилоятида янги қурилган қўнмас мулк сотиб олинганда</p>	<p>+3% мол-мулкнинг олди-сотиқ шартномаларини тасдиқлаш аниқ учун шартнома суммасининг 3 фоизи миқдордаги давлат божининг алоҳида ставкаси қандириб ташланади</p>
<p>Давлат нотариал идорасининг хусусий амалиёт билан шуғулланиш истиғини билдирган нотариуси</p>	<p>+400 ЕХМ сотиб олинган янги уйлارни 3 йил ичида сотган ҳолатларда ЎХМнинг 400 баравари (89 млн 200 минг сўм) миқдорда алоҳида давлат божини қўллаш тартиби бекор қилинди</p>
<p>Хусусий нотариал фаолият билан шуғулланиш ҳуқуқида доир лойиҳави берилганлиги учун давлат божини тўлашдан озод қилинади</p>	<p>Икки ёки undan ортиқ шахс номидан ёғуд икки ёки undan ортиқ шахс номини берилган битта ишончнома тасдиқлашда</p>
<p>Давлат божини битта давлатта ишончнома тасдиқлашда</p>	<p>«БЖМ - базавий ҳисоблаш миқдори (223 000 сўм)</p>

ПОЕЗДЛАР ҲАРАКАТИНИ ТАШКИЛ ЭТИШ		ПОЕЗДНИНГ ТЕХНИК КЎРСАТКИЧЛАРИ	
Халқа йўлининг узунлиги	331 км	Таркибдаги вагонлар сони	6 - 8 та
Туқтаб ўтиш бекетлари сони	6	Поезд узунлиги	110 - 164 м
Сарфланадиган вақт	6 с 30 мин	Конструкция тегили	120 - 160 км/с
Ишловчи	Кўчен-Марғилон-Андижон-Наманган-Фарғона	Ўриндиқлар сони	431 - 618 та
Ишонччи	Кўчен-Марғилон-Андижон-Наманган-Фарғона	Ишонччи чалган қўлчилар тизими имконияти	маъжуд
Лойиҳанинг техник-иқтисодий кўрсаткичлари		Поезд қўлайликлари	
Давлат хусусий ширкатнинг инвестициялари	1625 - 2061	Кондиционер	Wi-Fi
Ишга тушириш муддати	1 чорак 2021 йил	USB қувватлагич	Биотуалет
Лойиҳанинг давлатли қиймати, млн АҚШ дол.	48,0	Мото-велосипед учун махсус жой	Буфет
Лойиҳа имкониятлари	6601 - 6446		
Ишловчи сони	214 476 - 429 982		
Ишловчи сони	429 982 - 667 904		
Ишловчи сони	6000 - 46 000 сўм		

Уй шароитида бажарилиши мумкин бўлган қўл меҳнати, касаначилик маҳсулотларини ишлаб чиқаришга жалб этиш лозим.

ПАРЛАМЕНТНИНГ ЁШ АЪЗОСИ БИЛАН СУЎБАТ

ИЖТИМОЙ ҲИМОЯ БИР МАРТАЛИК ЭМАС

БЛИЦ-ИНТЕРВЬЮ:

- Депутатлик бу... — халқнинг ишончи.
- Ижтимоий ҳимояда энг муҳим жиҳат... — бир марталик эмас, доимий бўлиши керак... — Маънавият ва ҳуқуқ; уларнинг ўртасидаги фарқ...
- ҳуқуқ ёзилган, маънавият ёзилмаган қонун-қодалар.
- Гендер тенглиги жамиятда нималарга таъсир қилади, оилада-чи?
- Жамиятда тенглик, менталитетимиздан келиб чиқиб, нотўғри тушунча шаклланиб қолса, оилада тушунмовчиликларни юзага келтириши мумкин.
- Депутатлик фаолиятингиздан қониқасизми?
- Йўқ.
- Ўзидан кўнгли тўлиш сизнингча бу... — кимнингдир эътирофи этиши.
- Дахлсизлик... — эркинлик ва мажбурият.
- Назария ва амалиётни нимага қиёслайсиз?
- Назария — қоғоз, амалиёт қалам бўлса керак.
- Ўзингизни 5 йилдан кейин қайси ўринда тасаввур қиласиз?
- Ўйлаб кўрмаган эканман, тўғриси...

Олий Мажлис Қонунчилик палатаси ҳамда маҳаллий Кенгашларга сайловлар бўлиб ўтганига ҳам қарий ярим йилга яқинлашди. Халқ вакиллари аҳолининг хоҳиш-истакларини рўйбга чиқариш, қонунчилигимизни такомиллаштириш борасидаги ишларни тизимли равишда олиб бормоқда. Янги сайланган парламент аъзолари орасида хотин-қизлар ва ёшларнинг кўплиги фикрлар хилма-хиллиги, соҳага замонавий ёндашув тенденциясини пайдо бўлишига олиб келади.

Фирдавс Шарипов 1983 йилда Сурхондарё вилоятида таваллуд топган. Деновдаги мактабда, олий ўқув юртида ўқиб, турли лавозимларда фаолият олиб борган.

— 2012 йилда "Ёш сивсатчи" кўрик-танловда иштирок этиб, республика босқичида ғолиб бўлганман, — дейди Фирдавс Шарипов. — Шу танлов сабабли сивсат оламини кирдим. Йиллар давомида кўриқчиларим максатда айланди. Ўша пайтда танловнинг бир қизиқ шarti бор эди. Яъни ҳар бир иштирокчи ўзини депутат сифатида тасаввур қиларди. Тўғри, танловда бир киши ғолиб бўлади. Асосийси эса унда иштирок этган юзаб йилгит-қиз депутатлик энтан фаолияти нима, деган саволга жавоб олади. Изланиди, ўйиди, ўрганади.

Яна бир шартда нутқ раволиги, софлиги, одамларнинг диққатини торта олиш санъати баҳоланади. Бунинг учун қанчалар бадиий адабиётлар ўқиш, депутат қандай бўлиши кераклиги, унинг ҳуқуқ ва вазоятлари, бурч ва мажбуриятлари ҳақидаги қонунлар, қарорлар сийсий китобларни ўрганиб чиқиш талаб этилади. Қарабсизки, қатнашчи ўз-ўзиндан билимини бойнатади.

Масалан, маҳаллий Кенгаш депутати нима иш қилади, парламент вакилининг вазифаси қандай эканини фарқлай олмайдиганлар ҳам бор. Қонунчилик палатаси аъзолари асосан, парламент назорати, қонун ижодкорлиги билан шуғулланади, қуйдаги депутатлар жойлардаги қонунлар ижроси устидан назорат, таҳлил олиб боради ва ана шулар асосида ўз тақлифларини бериши керак.

Қисқа қилиб айтганда, "Ёш сивсатчи" танлови депутатлик фаолиятимга замин бўлган.

— Меҳнат ва ижтимоий ҳимоя масалалари ечимни буйича нимага эътибор қаратиш керак, деб ўйлайсиз?

— Аҳолини иш билан таъминлаш тўғрисидаги қонун янги таҳрирда ишлаб чиқилди. Кўпгаб янги меъёрилар киритилди. Мисол учун, иш берувчини рабатлантириш масаласи белгиланди. Ижтимоий ҳимояга эътибордан, кам таъминланган ёки ноиронлиги бўлган шахсларни ишга олса, давлат томонидан соғдалар бериладиган бўлди. Авваллари, иш берувчига нисбатан фақатгина топшириқ бўлган. Бу иш кўламга салбий таъсир қилмай қолмасди. Ёки

ДОИМИЙ БЎЛИШИ КЕРАК

Ўқиб, турли лавозимларда фаолият олиб борган.

Ногиронлиги бўлган шахсларнинг ҳуқуқлари тўғрисидаги қонун лойиҳасини олайлик. Оддийгина мисол, шу кунгача биз уларни ногирон, деб камситиб келганимиз маълум бўлиб қолди. Шахса нисбатан ҳурмат, улар учун тенг шароит ва имкониятлар яратиш масалаларида Халқаро конвенция талабларига мос келмайдиган жиҳатлар борлиги ҳамда бошқа ечимини кутаётган муаммолар қамраб олинмоқда. Баъзи масалаларни кўпгаб келтириш мумкин.

Лекин биргина қонун ишлаб чиқиш билан муаммони ҳал қилиб бўлмайди. Баъзи масалалар бори, жамоатчилик билан ечим топилмади. Қонунларни қабул қилаётганда кўпроқ аҳоли фикрини, дардини ўрганиш керак. Жамоатчилик муҳомадаларга қўйиш зарур, деб ҳисоблайман.

— Ҳозир пандемия даврида аҳоли ўртасида ишсизлар сонн ортди. Ушбу муаммони бартарарф этиш учун қандай чоралар кўрилиши керак?

— Карантин даврида давлатимиз томонидан 16 қонун ва қарорлар ишлаб чиқилди. Уларнинг ҳар бири муаммони бартарарф этиш, оғир шароитдан имкон қадар кам талофатлар билан чиқиб олиш масалалари кўпроқ олинган. Шунингдек, навжуд иш ўринлари ва оилаки даромадларни сақлаб қолиш борасида давлат томонидан амалий чора-тадбирлар йўлга қўйилди. Уй шароитида бажарилиши мумкин бўлган қўл меҳнати, касаначилик маҳсулотларини ишлаб чиқаришга жалб этиш лозим. Томоққа, ишлашга тайёр бўлган ер майдонларида қишлоқ ҳўжалиги маҳсулотларини етиштиришга рағбатлантиришга ҳам алоҳида эътибор қаратиш талаб этилади.

Биргина мисол, ўзим сайланган округга қарашли ташландиқ ва қаровсиз ётган ер бор эди. Пандемия даврида ерга қайта ишлов беришди, сув чиқарилди ва 400 нафар ёшга 20 сотихдан бўлиб берилди. Ҳар ишда бир хайр бор, деганларидек шунча вақтдан бери фойдаланилмаётган жойда қишлоқ ҳўжалиги экинлари етиштирилмоқда. Ёш деҳқонлар шунчаки ташлаб қўйилмапти. Фермерлар техникасидан фойдаланишга имкон яратаётган бўлса, яна кимдир ниҳол

ёки кўчат билан ёрдам бермоқда.

— Депутатликкача парламент ҳақидаги тасаввурингиз қандай эди, бугунчи?

— Тўғриси, мен ҳам авваллари танқид қилган жойларим кўп бўлган. Ташқаридан қараб туриб, депутат ишласа бўлмайди, деган гапларни айтиш осон экан. Унинг ичига киргач, ҳар бир соҳада бўлгани каби масъулияти, ўзига яраша мураккаб-ликларига эга эканини тушуниб етдим. Чунки қонунчиликдаги биргина сўз, ҳам инсон тақдирини ўзгартириб юбориши мумкин.

Депутат бўлгандан кейин ҳақиқий иш бошланар экан. Сабаби, депутат доимий изланиши, ўқиб, ўрганиб бориши талаб этилади. Мен бугун сайландим, бўлди, мақсадимга эришдим, деган депутат қаттиқ янглишган бўлади. Эртага у сайловчилар олдида жавоб бериши, энг муҳими, виждони олдида ҳисобдор бўла олиши зарур. Танқид қилиш осон, одамларнинг фикрини ўзгартириш мураккаб...

— Одамларнинг депутатга, парламентга бўлган ишончини ошириш учун нима қилиш керак?

— Ёнг аввало, одамларда депутат ким, деган саволга тўғри жавоб шакллантирилиши муҳим. Биринчи галда сайлов ўтказиш тартиби билан боғлиқ айрим масалалардаги камчиликларни бартарарф қилиш керак. Масалан, биз ишганимизда қани

рени таъкидлашди. Аслида бир километр жойни асфальтлаш учун 1 миллиард сўмдан кўпроқ маблаг қетар экан. Тасаввур қилинг, энг бой депутат ҳам бундай имкониятга эга бўлмаслиги мумкин. Мана шу жиҳатларни одамларга тўғри тушутирса, биз уларнинг рақиби эмас, халқнинг номидан унинг дардини айтидиган вакил эканимизни аналтасак, ўзаро ишонч юзага келади.

Шу билан бирга, парламентнинг янада очкилиги ва шафқофлигини таъминлаш зарур. Одамлар кўрсин, бўлсин, парламентда қандай ишлар олиб борилаётганига гувоҳ бўлсин. Бевосита ҳар бир қонунда аҳолининг тақлифлари, фикр-мулоҳазалари ўрин олсин.

— Қонун ижодкорлиги жараёнида испохотлар керакми?

— Қонунларни ишлаб чиқишда кўпроқ одамларнинг фикри билан қизиқиш керак. Чунки у аҳолига хизмат қилиши лозим. Мана масалан, сиз фракция йиғилишида қатнашингиз ва ўша ерда қандай қонун лойиҳаси муҳокама қилинаётганини билдингиз. Аслида бу ҳақда аввалроқ хабардор бўлишингиз ва керак бўлса ўз фикр ҳамда тақлифларингизни айтишингиз лозим. Тўғри, депутатлар ҳам фикр ва эътирозларини билдирди. Аммо қўрилаётган соҳани қанчадан-қанча мутахассислари бор...

Махсус ижтимоий портал бор.

Қонун лойиҳаларининг тушунтириш хатидаги айнан бир жойига алоҳида эътибор қаратаман. Унда порталга қўйилди, деб ёзилади. Бироқ фаолиятимизни бошлаганимизга 5 ой бўлди. Шу вақт орасида биргина кўп болали оилага таъриф бериш тўғрисидаги қонун лойиҳасини ўша тармоқда кўрдим.

бу номзод нима иш қилар экан, деб баҳоладим. — Масалан, иккита экскаватор олиб келиб, участкаси ёки округига, бир жойни асфальт қилиб берган одам депутатликка сайланадиган бўлади, деган тасаввур пайдо бўлган. Депутат — қўчамизни асфальт қилиб бериши, газимизни ёки электр билан боғлиқ муаммони ҳал этиши, уй олиб бериши, моддий ёрдам кўрсатиши керак, деган тушунча билан уларга баҳо берилган.

Йўқ, аслида депутат бу ишларни қилмайди. Тўғри, депутат ушбу муаммоларни ҳал қилиб беришга қўмаклашади. Фақат ўзининг қўлидан келмайди уларни амалга ошириш. Мутасаддиларга, масъуллапарга халқнинг дардини етказиб, қонунлар ижроси таъминлашнинг ҳамда аҳоли ҳўқуқ ва мафзаатлари ҳимояланishi устидан назорат олиб боради. Қўлича ҳар бир соҳанинг ўз масъуллари, жавобгарлари борлиги унутиб қўйилмади. Натижанда депутат ҳеч нима қилмайди, ишламайди, деган қараш юзага келади. Қонунда депутатнинг вазоятлари ҳамда имкониятлари чегаралангани одамларни эътиборини майда. Бунга номзодлар, сайловни ўтказишга масъуллапар бош сабабчи деб ҳисоблайман.

Учрашувлар давомида ўзимга ҳам тўғридан-тўғри нима қилиб бера олишим ҳақида саволлар берилди. "Лағмон ота" маҳалласига болганимизда кескин масала қўйилди. Бир нечта муаммо кўтарилиб, 5 нафар номзоднинг қай бири шуларни қилиб берса, ўша одамга овоз бериш-

Парламентда қўрилаётган қонун лойиҳалари ўша ерга жойлаштирилиши керак. Қонун лойиҳаларининг тушунтириш хатидаги айнан бир жойига алоҳида эътибор қаратаман. Унда порталга қўйилди, деб ёзилади. Бироқ фаолиятимизни бошлаганимизга 5 ой бўлди. Шу вақт орасида биргина кўп болали оилага таъриф бериш тўғрисидаги қонун лойиҳасини ўша тармоқда кўрдим. Жамоатчилик фикри ўрганилмаса, қонунларнинг яна қозода қилиб кетаверида.

Яна бир гап. Қишлоқ жойларда ҳамма ҳам интернетдан фойдаланувармаслигини ҳам унутмаслик лозим. Қонун лойиҳаларини депутат ёрдамида аҳоли орасида тушутириш талаб этилади. Одамларнинг кўпчилиги қонун чиққандан кейингина бу ҳақда билади. Соҳанинг тажрибали мутахассиси ёки кўтарилган масала юзасидан қийинчиликча учраган шахсда бизнинг эътиборимиздан четда қолган, бизга номаълум тақлиф, ечим бўлиши мумкин. Мана шу жиҳатлар инобатга олиниши шарт, деб биламан.

Шунингдек, қонун ташаббускорни лойиҳани биринчи ўривдаёқ депутат зиммасига юклайди. Бу нотўғри, деб ҳисоблайман. Қонун ишлаб чиққан орган уни ўзи ҳимоя қилиб чиқиши керак. Чунки улар бевосита жараёнда иштирок этади. Вазиятдан хабардор бўлади. Мана шу икки масалода испохот зарур, назаримда.

“Ўзбекистон овози” муҳбири Зилола УБАЙДУЛЛАЕВА сўҳбатлашди.

Нуқсон ва Зиддиятлар аниқланмай туриб қонун лойиҳасини тайёрлаб бўлмайди

Қонун лойиҳасини тайёрлаш тўғрисидаги тақлифни кўриб чиқиш ва уни тайёрлаш тўғрисида қарор қабул қилиш бу жараённинг биринчи босқичи бўлиб, алоҳида жиҳатлар билан тартибга солинади. Хусусан, қонун лойиҳасининг тайёрлашни ташкилий-техникавий ва молиявий жиҳатдан таъминлаш талаб этилади. Шундан кейин зарур материаллар ва ахборотлар тўланади. Навбатдаги босқичда қонун лойиҳасининг концепциясини ишлаб чиқиш лозим. Бу лойиҳани тузишга асос бўлади. Яна бир муҳим жиҳати шундаки, ҳўқуқнинг ва бошқа зарур экспертиза ўтказиш керак.

Кўни кеча партия Марказий Кенгашида фракция аъзолари иштирокида ушбу масалага бағишланган семинар ўтказилди. Тадбирда қонун лойиҳаларини тайёрлаш ва Олий Мажлис Қонунчилик палатасига киритиш тартиби ҳақида атрофлича сўз юритилди. Булар буйича қонунлар лойиҳаларини тайёрлаш ва Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатасига киритиш тартиби тўғрисидаги қонунда батафсил белгиланган. Ҳар бир депутат, қонун ижодкорлигида иштирок этадиган ходимлар уларни атрофлича ўқиб-ўрганиб олиши зарур экани таъкидланди.

Семинарда ХДП Марказий Кенгаши бўлим бошлиғи Боймурод Юсупов маъруза қилиб, ҳар бир босқич буйича атрофлича тушунча берди.

— Сир эмаски, сийсий партия парламент сайловлари арафасида турли ташаббус ва гояларни илгари суради. Сайловларда дастури ва Ҳаракат дастурида устувор вазифаларни белгилайди. Буларнинг барчасини амалиётга татбиқ этишнинг энг самарали йўллари билан бири қонун қабул қилиш ёки амалдаги қонунларга ўзгартиш ва қўшимчалар киритишдир, — таъкидлади г — Шундан келиб чиқиб, парламент Қонунчилик палатасидаги Халқ демократик партияси фракцияси қонун ижодкорлиги билан боғлиқ фаолиятини қучайтиришга алоҳида эътибор қаратмоқда.

Таъкидлаш кераки, илгари сурилган ташаббуслар қанчалар муҳим ва аҳамиятли бўлмасин, иш тизимли ташкил этилмаса, самара бўлмайди. Ўзбекистон ХДП дастурида бир қатор йўналишларда қонун лойиҳаларини ишлаб чиқиш ташаббуси илгари сурилган. Уларни рўйбга чиқариш учун фракция аъзолари ишини режага асосан олиб бориш, қонун ижодкорлигига алоқадор барча жараёнлардан тўлиқ хабардор бўлиши талаб этилади.

Фракциянинг қонун ижодкорлиги йўналишидаги фаолиятини қучайтириш бир неча омилларга боғлиқ. Уларни чуқур таҳлил қилимай, сусткашликга сабаб бўлаётган муаммоларнинг илдизига етмай, натижаларни ўзгартириш, янги, маъноли, асосли ташаббуслар билан чиқишнинг имкони йўқ.

Сайловларда дастурида назарда тутилган қонун лойиҳаларини сифатли тайёрлашни тизимли ташкил этиш энг муҳим жиҳатлардан саналади. Жараёнга билимли, тажрибали, етук мутахассисларни жалб қилиш ишининг пишиқ, пухта бўлиши таъминлайди. Шунингдек, мутасадди идоралар, фуқаролик жамияти институтлари билан ҳамкорликни қучайтириш зарур. Тадбирда ана шулар алоҳида таъкидланди. Тақлиф ва тавсиялар асосида керакли чора-тадбирлар ишлаб чиқиш муҳим аҳамиятга эга экани қайд этилди.

Ўз муҳбиримиз.

Дилбар МАМАДЖАНОВА, Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутаты, ЎзХДП фракцияси аъзоси.

Меҳнатнинг меваси ширин

Фаргона азал-азалдан бобо деҳқонлару хунармандлар диёри. Шу боисдан ҳам вилоятнинг гўзаллиги, табиаоти кишини мафтун этади. Айниқса, ҳудуддаги қишлоқ ҳўжалиги ва саноятни ривожлантириш буйича амалга оширилган ишлар инсонни ҳайратга солмасдан қўймайди.

Айтиш кераки, айна кунларда бутун дунё ахлини ташвишга солаётган Коронавирус пандемияси даврида ҳеч биримизга осон бўлаётгани йўқ. Ривожланган мамлакатлар иқтисоди ҳам танг аҳволга келиб қолаётгани сир эмас. Шундай оғир вазиятда Президентимиз Фаргона вилоятига таширф буюриб, одамлар билан самимий сўҳбатлашди, тадбиркорларга далда бериб, ёнларидан туришни билдирди. Бу ҳар бир фаргоналикнинг юрагида ўчмас из қолдириди, десам ҳеч муболага бўлмайди.

Давлатимиз раҳбари вилоят фаоллари билан йиғилишда вилоятда камбағалликни қисқартриш, аҳоли бандлигини таъминлаш,

даромадини ошириш борасида кенг кўламли испохотлар амалга оширилаётганини таъкидлади. Иил якунига қадар ҳудуддаги 43 миңдан ортиқ оила камбағалликдан чиқарилиши режалаштирилгани айтилди. Шунингдек, қичик бизнес, оилавий тадбиркорлик ва ўзини-ўзи банд қилиш орқали 14 миң оиланинг оёқга туршибга яқиндан ёрдам берилади. Президентимиз бунинг учун кредит ресурслари ҳажмини 25 фоизга ошириш, оилавий тадбиркорлик дастурлари доирасида 400 миллиард сўм кредит ажратиш буйича кўрсатма берди.

Шу ўринда ҳозирги пандемия шароитида қисқа фурсат ичида фаргоналик юрдошларимизнинг амалга оширган ишлари хусусида тўхталиб ўтмоқчиман. Қишлоқ ҳўжалиги, сановат, тадбиркорлик ва экспорт масалаларининг барчасида рекорд натижага эришиш мумкинлигини испботлаган юрдошларимиз билан фахрланаман.

Олтириқ замини вилоятимиз ҳазиналаридан бири. Бу ерда кейинги йилларда узумчилик яхши ривожланди. Туманда 2833 гектар майдонда тоқзорлар мавжуд бўлиб, тақдим этилган янги лойиҳаларга кўра, узумчиликни иктисослаштириш орқали аҳоли даромадларини ошириш, бу эса ўз навбатида экспорт салохиятини йилга 65-70 миллион долларга ортшини

таъминлайди ҳамда 660 янги иш ўринлари яратилади.

Маълумки, Ўрмончилик ҳўжалиги таркибидан ташкил этилган "Меҳрибон" корхонасининг ишфообахш ўсимликларидан тайёрланган маҳсулотлар ҳамда доривор ўсимликлар етиштириш ва қайта ишлаш кластерини ташкил этиш лойиҳаси ҳам Президентимиз томонидан маъқулланди ва ушбу соҳани ривожлантириш учун катта, замонавий илмий марказ ташкил этиш топшириғи берилди.

Маргилон азалдан хунармандлар шаҳри. Яқинда бу ерда моҳир уста Иброҳимжон Султонов ташаббуси билан давлат-хусусий шериклик асосида Хунармандлар маркази қурилиб, фойдаланишга топширилди. 600 нафар уста фаолият бошлаб, 200 дан ортиқ турдаги атлас ва адрас тўқиш, гиламчилик, маийши хизмат, тикувчилик, хунармандчилик маҳсулотлари ишлаб чиқариш йўлга қўйилди. Улар томонидан 2 миңга яқин хотин-қиз, ёшлар ишга жалб этилди. "Исмонжон гиламлари" корхонаси маҳсулотлари бутун дунёга машҳур. Хунармандлар марказида ҳам маҳсулотларнинг сифати юқори. Асл ипакка табиий бўёқлардан гул чиғиб мато тўқилади. Шу боис бу маҳсулотларга ҳозирдан харидор тайёр. Гиламлар асосан Туркияга, атлас, адрас матолар АҚШ,

Италия, Франция, Россия, Қозоғистон, Тожикистон каби мамлакатларга экспорт қилинади. Ҳозир чеварларга 3,5 миллион сўмгача маош берилади. Марказ 600 ишчига мўлжалланган, хотин-қизларнинг қолгани касаначилик асосида уйда меҳнат қилади.

Маргилон Фаргона водийсининг туристик манзилларидан бири. Хунармандлар маркази ушбу шаҳарнинг сайёҳлик салохиятини оширишга хизмат қилади. Осори атиқалар билан танишган сайёҳлар бу ерга келиб атлас, адрас тўқиш жараёнини бевосита кузатиш имконига эга бўлади, ҳам ўзи хоҳлаган маҳсулотни харид қилади, шу ердаги чевархонада ўз дидига мос либос тиктириши ҳам мумкин.

Умуман, Фаргона вилоятида янги иш ўринлари ташкил этиш, оилалар фаровонлигини таъминлашга йўналтирилгани лойиҳалар жўзда кўп, фақат уларни амалга ошириш учун вақт ва меҳнат талаб этилади. Фаргоналиклар доимо ҳалол меҳнатнинг меваси тотли ва баракали бўлишини яхши билади, бунга амалда испботлай олади.

Халқларимизнинг тарихи ва тақдири, келажаги чамбарчас боғлиқ. Бу эса минтақамизни бирлаштирувчи катта кучдир.

Марказий Осиё минтақасида кўп асрлар давомида ўзаро сиёсий ва иқтисодий, маданий ва маънавий алоқаларда бўлиб келган туркий ва форсий халқлар ўзаро адолат, ахлоқ, бағрикенглик, хайрихоҳлик, меҳнатсеварлик, ҳалоллик, ўзаро ҳурмат, садоқат каби умумбашарий қадриятлар асосида умргузаронлик қилиб келгани маълум.

ТИНЧ-ОСОЙИШТА, ИҚТИСОДИЙ ЖИҲАТДАН ТАРАҚҚИЙ ЭТГАН МАРКАЗИЙ ОСИЁ БИЗ ИНТИЛАДИГАН ЭНГ МУҲИМ МАҚСАД ВА АСОСИЙ ВАЗИФАДИР

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев томонидан Бирлашган Миллатлар Ташкилотига илгари сурилган бу гоя жаҳон ҳамжамиятининг эътирофига сазовор бўлган эди.

Жүлбай ЭПТАЗАРОВ, «Ипак йўли» туризм халқаро университетининг биринчи проректори, профессор

Урта асрларда бутун дунёга ўрнак бўлган кучли иқтисодий, илмий-таълимий, ҳарбий, техник-технологик, маънавий-маданий цивилизация яратилган, жаҳон ахлига ҳозирги давр илм-фанининг тамалларини ташкил этган кашфиётларни ҳаёда этган бу тамаддунинг ҳаракатлантувчи кучлари бирлик, дўстлик, ҳамкорлик алоқалари бўлган.

Айнан бирлик ва дўстлик алоқалари заифлашганда қарийб 4 миллион квадрат километрли бу жуда муҳим геосиёсий макон империалист давлатлар томонидан забт этилди ва бу ҳол минтақамизнинг сиёсий тарихида узоқ вақт аччиқ сабоқлар берадиган тарихий ҳодиса бўлди.

XX аср бошида, Марказий Осиёда миллий уйғониш ҳаракатлари бошланганда, жаҳд боболаримиз истибоддан қутулишнинг ва тараққиётга эришишнинг асосий йўли минтақа халқларининг юқорида тилга олиб ўтилган кадрларга асосий бирлашуви ва ҳар томонлама ҳамкорлиги эканини чуқур англаб етган эдилар. Шу сабабли 1917 йил 27 ноябрда бутун Марказий Осиё ватандошлари ва тараққиётпарвар зиёлиларининг ташаббуси билан эълон қилинган Туркистон мухторияти бу борадаги муҳташам намунадир.

Туркистон мухторияти минтақа халқларининг муштамлақадан муштақиллик ҳамда бирлашуви учун қўйилган жиддий ва жасоратли қадами эди. Туркистон жадидларининг отаси Маҳмудхўжа Бехбудий бу хусусда шундай ёзади: «27 ноябрда Қўқунда Туркистон мухторияти умумий мусулмон съезида эълон қилинди. Муборак ва хайрли бўлсин! Камина ҳам мажлисида бўлушдан ифтихор этаман. Яшасун Туркистон мухторияти!»

Маҳмудхўжа Бехбудий Марказий Осиёда барқарор сиёсий-иқтисодий тараққиётни унда яшаб турган барча қон-қариндош миллатларнинг бирлиги, ҳамкорлиги билангина сақлаб қолиш мумкинлигини теран англади. Бутун вужуди билан Туркистонни бирликка қорлайди. «Бовурлар! – деб ёзади қозок биродарларига очик хатда. – Билинги, ҳозирда Туркистондаги барча халқлар учун мухторият эълон қилинди ва сиз билинги, ҳақ олинур, лекин берилмас. Инчунин, мухторият-да олинур, лекин берилмас. Яъни мухториятни Туркистон болаларининг ўзи бирашиб, ғайрат ила олурлар. Албатта, бошқалар тарафидан берилмас. Бошқаларнинг қўлидан келса, бермаслар. Биз бўшлиқ қилсак ва Туркистондаги халқлар бирлашиб, мухторият йўлига сайё қилмасак, албатта ҳозирги қозок устидаги мухториятимизни ҳам йўқ қилурлар. Бул, албатта шундайдура

ва бул сўзга ҳеч ким ихтилоф қилолмайдур. Энди ишлар шу ҳолда экан, биз ҳаммамиз, яъни қирғиз, қозок, ўзбек, туркман, араб, форс, хуллас, Туркистондаги, Қозогистондаги ва Туркменистондаги барча мусулмонлар... бирлашиб, иттифоқ ила шу мухториятнинг амалга келишига сайё ва эҳтимол этмоғимиз лозимдур».

Буюк мутафаккирнинг ушбу сўзлари орадан юз йилдан зиёд давр ва минтақанинг геосиёсий, геостратегик ва геоиқтисодий аҳамияти чандон ошганига қарамай, ўз долзарблигини йўқотмай келмоқда.

Шу сабабли 1990 йилларнинг бошида Қозогистон, Қирғизистон, Ўзбекистон, Тожикистон ва Туркменистондан иборат Марказий Осиё мамлакатлари муштақиллигини эълон қилганда, минтақавий бирлашуви гоясида манфаатдорликлари ни билдиргани ҳам бежиз эмас. 1994-йил январда Тошкентда Ўзбекистон

имзолади ва ягона бозорни ташкил этиш бўйича умумий тамойилларни келишиб олди. Афсуслик, ўша йилларнинг сиёсий воқеалиги таъсирида бўлса керак, Марказий Осиё иттифоқи доирасидаги интеграция ривожлантирилмади. 2004 йилда Россия Федерацияси бу минтақавий тузилмага таклиф этилди ва 2007 йилда энди қуртат ёзаётган бу халқаро ҳамжамият Евроосиё иқтисодий ҳамжамияти билан қўшиб юборилди. Аммо минтақавий яшайдиган барча бир фуқаронинг кўнглида ва орузида қардошлик, дўстлик, ҳамкорлик ва бирлик гоялари яшашда давом этди.

Охириги тўрт йилда Марказий Осиёнинг барча давлатлари билан умумий чегарага эга Ўзбекистоннинг сиёсатида юз берган ҳаётбахш ўзгаришлар барча соҳаларда бўлгани каби бутун минтақадаги муҳитга ижобий таъсир кўрсатди. Президентимиз Шавкат Мирзиёев 2016

ривожига муштақам замин яратадиган яна бир тарихий воқеа бўлди.

2017 йил ноябрь ойида Самарқандда БМТ шафелигида ўтказилган «Марказий Осиё: ягона тарих ва умумий келажак, барқарор ривожланиш ва тараққиёт йўлидаги ҳамкорлик» мавзусидаги халқаро анжуманда Президентимиз Марказий Осиёга оид долзарб масалалар бўйича минтақа мамлакатларининг сайё-ҳаракатларини бирлаштириш, бунинг учун Марказий Осиё давлатлари раҳбарларининг маслаҳат учрашувларини мунтазам йўлга қўйишни таклиф этди. Таъкидлаш лозимки, бу стратегик ташаббуслари минтақадаги этила халқлар, давлатлар ва халқаро ташкилотлар томонидан қўллаб-қувватланди. Ўзбекистон ташки сибсатида «Марказий Осиё – бош устувор йўналиш» тамойили амалда таъбиқ этила бошлагани, давлатимизнинг қўшниларимиз билан дўстона ва ўзаро ишонч руҳидаги муносабатларини янада муштақамлаш борасидаги беғараз ва самимий ҳаракатлари барча ҳамкорларнинг ҳурмат ва эътирофига сазовор бўлди.

Биринчи Маслаҳат учрашуви 2018 йил 15 мартда Қозогистонда бўлиб ўтди. Унда минтақа мамлакатлари ўртасида сиёсий, савдо-иқтисодий ва гуманитар ҳамкорликни ривожлантириш, терроризм, диний экстремизм, наркотик моддалар ва қурол-яроғ контрабандасига қарши биргалликда курашиш, Марказий Осиёда хавфсизлик ва барқарорликни муштақамлаш масалалари муҳокама қилинди.

Марказий Осиё давлат раҳбарларининг 2019 йилнинг 29 ноябрда Тошкентдаги Маслаҳат учрашуви минтақа мамлакатлари ўртасидаги алоқаларни янада фаоллаштириш ҳамда дўстлик, яхши кўнчилиги ва ўзаро манфаатли ҳамкорлик муносабатларини муштақамлашга салмоқли хисса қўшди. Бу учрашудеги нутқида Президентимиз: «Яратганим инюяти билан биз кўшчиларимиз. Халқларимизнинг тарихи ва тақдири, келажаги чамбарчас боғлиқ. Бу эса минтақамизни бирлаштирувчи катта кучдир», – дея таъкидлаган эди. Давлатимиз раҳбари Марказий Осиёда кўп томонлама ҳамкорлик бўйича ягона нуқтаи назарни келишиш зарурлигини таъкидлаб, унинг асосий йўналишлари ҳақида ўз фикрларини билдирди, савдо-иқтисодий ва инвестициявий алоқаларни ривожлантириш, минтақанинг транспорт жиҳатидан ўзаро боғлиқлигини муштақамлаш ва транзит салоҳиятини рўёбга чиқариш каби қатор муҳим ташаббусларни илгари сурди.

Ўзбекистон раҳбарининг Минтақавий иқтисодий форум, Марказий Осиё давлатларининг ҳудудлар раҳбарлари (хокимлари) ҳамда бизнес ҳамжамиятининг ассоциациясини таъсис этиш, транзит-логистика салоҳиятидан янада самарали фойдаланиш, «яхлит хавфсизлик» тамойилига амалда риоя қилиш, давлат чегараларини делимитация ва демаркациялаш жараёнини тезда ҳамда узил-кесил ақунга етказиш бўйича турли анжуман ва халқаро учрашувларда илгари сурган таклифлари савдо-иқтисодий ҳамкорликни чуқурлаштиришда муҳим аҳамият касб этди. Давлатимиз раҳбари Марказий Осиё мамлакатлари минтақавий савдо-иқтисодий ҳамкорликни қуқурлаштиришда муҳим аҳамият касб этди. Давлатимиз раҳбари Марказий Осиё мамлакатлари минтақавий савдо-иқтисодий ҳамкорликни қуқурлаштиришда муҳим аҳамият касб этди. Давлатимиз раҳбари Марказий Осиё мамлакатлари минтақавий савдо-иқтисодий ҳамкорликни қуқурлаштиришда муҳим аҳамият касб этди. Давлатимиз раҳбари Марказий Осиё мамлакатлари минтақавий савдо-иқтисодий ҳамкорликни қуқурлаштиришда муҳим аҳамият касб этди.

«Бизнинг минтақадаги ўзаро яқинлашувимиз ва ҳамкорликни кенгайтиришимиз – бу замон талаб қилаётган ва орқага қайтмайдиган жараён эканини таъкидламоқчиман. У қатъий сиёсий танловга асосланган бўлиб, чуқур тарихий омилларга эга ва кимнингдир манфаатларига қарши қаратилган эмас».

ва Қозогистон ўртасида Марказий Осиё иқтисодий ҳамжамияти ташкил этиш тўғрисида келишув имзоланди. Сўнгра Қирғизистон ҳам бу келишувга қўшилди. Мамлакатлар Марказий Осиёда иқтисодий интеграцияни чуқурлаштиришга қаратилган лойиҳаларни ишлаб чиқиш ва амалга оширишга киришди.

Минтақанинг олимлари, ижодкор зиёлилари ҳам буюк қирғиз ёзувчиси Чингиз Айтматов бошчилигида бирлик, дўстлик ва ҳамкорлик гояларини тараннум ва ташвиқ этувчи муқаддас ишга бош қўшилди.

Дастлабки йилларда мамлакатларнинг раҳбарлари ягона, Марказий Осиё геосиёсий ва геоиқтисодий маконини ташкил этишга қўмлашадиган қатор асосий ҳужжатларни имзолаган эди. Марказий Осиё иқтисодий ҳамжамияти ҳузурида Ҳукуматлараро кенгаш, Ташқи ишлар вазирлари кенгаши, Мудофаа вазирлари кенгаши ҳамда тинчлик ўрнаткиш батальони таъсис этилди. Марказий Осиё ҳамкорлик ва тараққиёт банкига ҳам асос солинди. 1995 йил апрелида Бишкекда Қозогистон, Қирғизистон ва Ўзбекистон ҳукумати раҳбарлари иқтисодий интеграциянинг 5 йиллик режасини имзолади. 1997 йил декабрда Остона шахрида мамлакатлар раҳбарлари энергетика, сув ресурслари, озиқ-овқат, минерал ва ишлов берилмаган материаллар бўйича халқаро консорциум тузиш тўғрисидаги протоколга қўл қўйди. 1998 йилда Ўзбекистон, Қозогистон ва Қирғизистон вазирлари сув тақсими, аτροφ муҳит, миграция сиёсати ва иқтисодий ривожланишга доир асосий масалаларда келишувга эришилди. Тожикистон ушбу гуруҳга 1998 йилда қўшилди – шундан сўнг мамлакатлар гидроэнергетика консорциумини тузиш тўғрисида битим

ЭЛ УВОЛДАН ҚЎРҚАДИ

Ҳар бир халқнинг тарихий шаклланган, унинг маърифати, маданияти акс этадиган удувлари, маросимлари мажбур, Ўзбекистоннинг ҳар бир вилоятида ҳам фақат ўзигагина хос бўлган аъаналарни кўриш мумкин. Аммо миллатнинг ҳақиқий маънавияти унинг тўй ва аза маросимларида яққол намоён бўлади.

Охириги 20-30 йил ичида бизнинг ана шу тадбирларимиз ўзининг асл моҳиятини йўқотиб, манманлик, ким ўзарлик мусобақасига айланган қолган эди. Оиланинг эҳтиёжларини йўқотган фарзандлар келажаги учун нима муҳимроқ эканлигини ўйлаб ҳам кўрмасдан, уч кунлик ёлгон обрў орттириш мақсадида йиллаб оғир меҳнат эвазига тўплаган маблағлар ҳавога совурилиб келди.

Ўзбекистон Халқ демократик партияси электорати бўлиши аҳолиимизнинг эҳтиёжманд қисми турмушида бу иллат оилаларнинг камбағаллашуви, тўй учун маблағ топишни мақсад қилиб, хорикга ишга кетишлари сабаб бўлди. Шунинг учун ҳам партияимиз ўз сайловолди дастурида халқимизни бундай исрофгарчиликка йўл қўймай, маблағларини фарзандлар келажаги, уларнинг билими, хунари бўлиши учун сарфлаш чакирғи билан чикди. Шундай вақтларда аҳоли айрим қисми томонидан танқидларга ҳам учради. Лекин масала Олий Мажлисининг иккала палатаси томонидан чуқур ўрганилиб, тегишли қарор қабул қилинди. Халқимиз қарорни ижобий қабул қилсада, бу қарорга ҳам эътироз билдирувчилар топилиди.

Дунёдаги барча давлатларга тахлика солган, ривожланган давлатларнинг ҳам иқтисодиётига кучли таъсир кўрсатиб, режаларни ўзгартиришга мажбур қилган коронавирус пандемияси маълум муддатга тўй маросимларини тўхтатишга, аза маросимларини эса кескин ихчамлаштиришга мажбур қилди.

Ҳар ёмонликда бир яхшилик яширин, деганларидек тадбирларни ихчамлаштириб ўтказилиши аҳолимиз онига ижобий таъсир қилди, деб ўйлайман. Яқин танишимиз 10 киши иштирокида келин туширди, тўйдан кейин аввалдан тўй учун деб айгилган маблағ ортиб қолган, оила маслаҳат қилиб автомашина харид қилди. Тўйдан қанча қарз билан чиқар эканмиз, деган хавотирдаги ота-она учун бу қутилмаган совға бўлди. Махсус комиссиянинг қарорига асосан тўйларни 30 киши иштирокида ўтказиш аҳолимиз томонидан яхши қабул қилинаётти. Харажатлар ана шу мезъор асосида режалаштирилмоқда. Тўғри, ҳаммининг онгани қисқа муддатда ўзгартириш қийин, лекин ортиқча дабдаба, исрофгарчилик маросим ўтказаятган оила учун катта зарар эканлиги, маблағлар оила қураётган ёшларнинг эҳтиёжи, уй шароитларини яхшилаш ёки бўлмаса ота-оналарнинг саломатлиги учун сарфланиши энг мақбул иш эканлигини ҳаммамиз ҳам аста-секин тушуниб бораёلمиз. Дабдаба, исроф тарафдорлари бу ишларни миллий қадрият, урф-одат билан изохламоқчи бўлади. Бу эса азалий аъаналарга эга, маърифатли халқимизнинг қарашлари, қадимий аъаналари, менталитетига ёт деб биламан. Чунки ўзбек халқи исроф, уволдан кўрқадиган, фарзанди бахтини барча нарсдан устун қўядиган, ҳалол меҳнат билан топилаган ҳар бир тийинни режадеб сарфлайдиган халқ. Кейинги йилларда ўзича кайвониликни қўлга олган, халқ тадбирларига янгича «хурмача қилиқлар»ни киритаётган, халқимиз тарихи, маданияти, маърифатидан йироқ қисмларни эса вақтнинг ўзи йўлимиздан четга суриб қўйди.

Президентимиз томонидан олға сурилган «Халқимиз эртага эмас, узоқ келажакда эмас, айнан бүгун ўз ҳаётини рози ва маннун бўлиб яшайи керак», деган гояни амалга ошириш учун ҳаммамиз бирлашиб, келажакимиз – болаларимиз бахти, юрт фаровонлиги учун ақл-идрок, шижоат билан ҳаракат қилишимиз лозим.

Мақсуда ВОРИСОВА, Ўзбекистон Халқ демократик партияси Марказий кенгаши раиси ўринбосари, Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутаты. У.а.

ТАЪЛИМ ВА ТАРАҚҚИЁТ

Мамлакатимиз таълим тизимида жадаллик билан амалга оширилаётган ислохотлар жараёнида олиғ таълим муассасаларида босқичма-босқич кредит-модуль ўқитиш тизимига ўтиш ишлари самарали амалга оширилмоқда. Хусусан, 2030 йилгача кредит-модуль тизими жорий этиладиган олиғ таълим муассасалари сонини 85 тага етказиш режалаштирилганлигининг ўзи ҳам мазкур жараёнларда амалга оширилиши зарур бўлган чора-тадбирлар нақадар кенг қўлланилганлиги мумкинлигидан далolat беради.

КРЕДИТ-МОДУЛЬ ТИЗИМИ ВА УНИНГ ЎЗИГА ХОС ХУСУСИЯТЛАРИ

Улуғбек АЗИЗОВ, Тошкент молия институтининг ректори, профессор.

Кредит-модуль тизимининг қўллаб-қувватланган давлатлар тан олган Болонья тизими декларациясига 48 давлат аъзо хисобланиб, GPA (диплом ёки аттестатнинг ўртача кўрсаткичи) баҳолаш мезонининг қўлланилиши, академик мобиллик ҳамда халқаро даражада интеграциялашувининг юқори даражада таъминланиши тизимнинг ўзининг хос мумкинликларидир. Мазкур тизимни амалиётга жорий қилган давлатларда олиғ таълим муассасаларида дипломлар халқаро микёда тан олинган, талабалар ва профессор-ўқитувчилар учун академик мобиллик ва халқаро алоқалар учун катта имкониятлар очилади, илгор таълимнинг асосида тайёрланган рақобатбардор кадрларга меҳнат бозорига талаб юқори бўлади.

Кредит-модуль — ўқитишни узлуксиз боғлиқликдаги модулларни ёки модуллар блокларини ўзлаштириш учун талабаларнинг зарур бўлган ўқув юкламасини ўлчаш билгилли сифатида модульли ўқитиш технологиялари ва кредитларнинг бирлигига асосланган ўқув жараёнини ташкил этиш тизимидир.

Мамлакатимизда Болонья жараёни таълим тизими, шунингдек, Америка Қўшма Штатлари, Буюк Британия, Жанубий Корея, Канада ҳамда Япония каби бир қатор таълим тизими ривожланган давлатлар таълим тизимини ўрганиш ҳамда глобал таълим интеграциясини амалга оширилиши хорижий мамлакатлар билан олиғ таълим соҳасидаги алоқаларни янада кенгайтиришни таъминлашга хизмат қилади.

Мамлакатимиз таълим тизимида амалга оширилаётган ислохотлар замирида таълим муассасаларида замонавий ва сифатли таълимни инновацион услублар асосида амалга оширишда норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар ҳам ислохотларга муносиб равишда такомиллаштириб боришмоқда. Жумладан, 2019 йил 29 октябрдаги "Илм-фан ва илмий фаолият тўғрисида" ги қонун, шунингдек, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 8 октябрдаги "Ўзбекистон Республикаси олий таълим тизимини 2030 йилгача ривожлантириш концепциясини тасдиқлаш тўғрисида" ги Фармони Ўзбекистонда янги таълим тизимини яратиш учун хизмат қилмоқда. Бундан бунд олиғ таълим стандартлари хорижий таълим асосида такомиллаштирилиши, таълим йўналишлари ва ўқитилувчилар фаилар қайта кўриб чиқилди. Мутахассисликка алоқаси бўлмаган фаилар сонини 2 баробар қисқартирилди ва олиғ таълимда ўқув жараёни кредит-модуль тизимига ўтказилди.

Тошкент молия институтининг Ўзбекистон Республикаси олий таълим тизимини 2030 йилгача ривожлантириш концепциясини 2019/2020 ўқув йилида амалга ошириш бўйича йўл харитаси қабул қилинган. Мазкур ҳужжатда 2020/2021 ўқув йилидан бошлаб 1-босқич талабалари учун ўқув жараёнини замонавий таълим технологияларига асосланган кредит-модуль тизимига ўтказиш белгиланган. Шунингдек, янги ўқув йилидан профессор-ўқитувчиларнинг ўқув юкламаларини янада оптимлаштириш, касбий фаолиятга замонавий ахборот-коммуникацион ҳамда инновацион технологияларни кенг жорий этиш масалалари муҳим ва устувор масала сифатида қаралмоқда.

Қуйида ривожланган давлатлар таълим тизимидаги илгор таълим асосида Тошкент молия институтининг жорий этилиши режаланган кредит-модуль тизимининг ўзига хос хусусиятлари ҳақида тўхталиб ўтамиз. Кредит — таълимнинг ўлчов бирлиги бўлиб, талаба учун ўзлаштирилаётган таълим дастури ҳамда у билан боғлиқ меҳнат харажатлари ҳажминини ifodalayди. Яъни, талаба таълим фани ўзлаштириши учун маълум миқдордаги ўқув юкламасини бажариши ҳамда олган билим, малака ва кўникмасига асосан таълим кредитларини қўлга киритади.

Айтиб ўтганимиздек, кредит — таълим олиш натижалари асосида ўқитиш ҳажминини белгилаш билан бир қаторда таълим олиш билан боғлиқ меҳнат харажатларини ҳам ifodalayди. Тошкент молия институтининг 1 (бир) кредит тизими дастури учун меҳнат ҳақи харажатлари миқдори республикада энг кам миқдорининг 50 фоизи (ҳозирги кунда 679330/2 = 339665 сум) даражасида белгиланиши режалаштирилмоқда.

Республикаимиз олий таълим тизимида кредит-модуль тизими асосида ташкил этишда асосан ECTS (European Credit Transfer and Accumulation System (Европа кредит трансфер тизими)) га ўтишга устуворлик берилмоқда.

Кредит-модуль тизимининг амалдаги ўқув жараёнини фаркли жиҳатлари қуйидагиларда намоён бўлади: Хусусан, ECTS (Европа кредит трансфер тизими)га мувофиқ бакалавр даражаси талаба 180-240 кредит фанларини ўзлаштириши (3 йиллик ўқиш муддатида 180 кредит, 4 йиллик ўқиш муддатида 240 кредит) талаб этилади. Мас равишда ўртача семестрлик кредит миқдори 30 кредитни, йиллик кредит миқдори 60 кредитни ташкил этади. Бунда 1 кредит 25-30 соат фан юкламасини ўз ичига олади.

Амалдаги ўқув жараёни графигида семестрдаги ўқув хафталари сонини 18 хафта ташкил этса, кредит-модуль тизимига асосланган ўқув жараёнини ташкил этиш графигида бир семестр учун ўқиш даври ўртача 15 хафта, йиллик хафтафалар сонини 40-42 хафта ташкил этади.

Семестрлар бошланишидан олдинки бир хафтада талабалар томонидан фанларни ҳамда фан ўқитувчиларини ўз ихтиёрларига қўра танлаш учун 1 хафта қўшимча муддат (кредит тизимига кириш) ажратилмоқда.

Бакалавр таълим дастури бўйича 240 кредит ҳажмидаги фанларни ўзлаштириш учун талабаларга 4 йилдан 6 йилгача муддат берилди. Яъни, таълим сабабларга қўра, айрим фанларни ўзлаштирмаган ёки етарли ҳажмидаги кредитни тўлмаган талабага кейинги семестр ёки кейинги ўқув йилида мазкур ўзлаштирилмаган кредитлар ҳажми учун тўловни амалга ошириш хисобига фанларни ўзлаштиришга имкон берилди.

Фанларни қайта ўзлаштиришда, агар талаба мазкур фан бўйича машғулларнинг 80 фоиздан ортиқиди иштирок этган бўлса, фан учун ажратилган кредитнинг 50 фоизи миқдориди тўловни амалга оширишга рўхсат этилади. Агар ўзлаштирилмаган фанлар сонини 3 тадан кўп бўлса ҳамда талабанинг давомат кўрсаткичлари 80 фоиздан пастроқ бўлса, ўзлаштирилмаган фанлар бўйича кредитлар ҳажмига тўлиқ тўловни амалга оширади.

Амалдаги бакалаврият таълим йўналишлари ўқув режалариди мавжуд 4 фанлар (гуманитар ва табиий-илмий, умумқасбий, ихтисослик, қўшимча фанлар) блоклари кредит-модуль тизимига 2 тагача (мажбурий фанлар, танлов фанлар) қисқартирилди.

Амалдаги бакалаврият таълим йўналишларининг ўқув режаларида гуманитар ва табиий-илмий фанлар 25-30, умумқасбий фанлар 35-50, ихтисослик фанларни 15-25, қўшимча фанлар 4-6 фоизни ташкил этган бўлса, кредит-модуль тизимига асосланган ўқув жараёнида мажбурий фанлар блоки 20-40 фоизни ташкил этиши режалаштирилмоқда.

Магистратура мутахассисликларига назарий таълим ҳамда фанлар блоклари бўйича мумкин равишда, мажбурий фанлар модули 60 фоизни, танлов фанлар модули 40 фоизни ташкил этиши режалаштирилмоқда.

Амалдаги ўқув режалари блокларидаги танлов фанларининг белгилаш мажбурийлик харақатига эга бўлган бўлса, жорий этилаётган янги тизимда талабалар томонидан

танлов фанларини уларнинг қизиқишлари асосида танлашни билан бир қаторда иқтисодий мутахассислигини олиш имконини берадиган тартиб жорий этилиши кутилмоқда.

Аудитория машғулотириш ҳамда мустақил таълим соатлари нисбати амалдаги 56/44 нисбатдан 50/50 нисбатга ўзгартирилди, яъни мустақил таълим соатлари сезиларли даражада оширилди.

Бакалавр таълим йўналишлари амалдаги ўқув режасидаги асосий фанлар сонини 28 тадан 24 тага қисқартирилди ҳамда бир семестрдаги фанлар сонини 6-7 тадан ошмаслигига эришилди. Бу талабалар томонидан семестр давомида фанларни ўзлаштиришларида англолик ва кулайлик яради, яъни бир семестрда 9-10 фанни ўзлаштириш мажбурийлиги бекор қилинди.

Шунингдек, модуль фанлари бўйича семестрда 3 фан модулини бичини 8 хафталикда, қолган 3 фан модулини кейинги 8 хафталикда ўзлаштириш имконияти яратилди.

Талаба 1-босқичга қабул қилинганда унга институтда жорий қилинган "Platonus" махсус электрон таълим платформасининг логин-пароллари берилди. Мазкур тизим-платформасида 1 фандан 4-5 нафар профессор-ўқитувчи дарс беради. Талабалар электрон таълим платформаси орқали ҳар бир профессор-ўқитувчининг шахсий саҳифасига таширф буориб, унинг маъруза ўқийдиган фани бўйича, хусусан, профессор-ўқитувчининг силлабуси, дарс ўқиш методлари, қайси мавзулар доирада дарс ўтиши, баҳолаш услуби, илмий изланиш йўналишлари, ўқув-усlubий ишланмалари, касбий ютуқлари ва бошқа таълим жараёнига оид ўзини қизиқтирган барча саволлари бўйича, тўлиқ маълумот олиши мумкин бўлади.

Талабага шу маълумотлар асосида мустақил қарор қабул қилган ҳолда профессор-ўқитувчинини танлаш имконияти яратилди. Шунингдек, профессор-ўқитувчинини танлаш жараёнини самарали ташкил этиш ҳамда янада соддалиштириш мақсидида институтнинг расмий веб-сайти(www.tfi.uz)даги махсус (http://vm.tfi.uz) рункга таширф буориб, профессор-ўқитувчилар томонидан олдиндан тайёрланган видеомаърузалар билан танишган ҳолда танловни амалга ошириш учун қўшимча имконияти яратилди.

Институтда таълим жараёнининг бундай ташкил этилиши ҳар бир профессор-ўқитувчида талабалар ишончига ва эътиборини қозониш учун ўз устида доимий изланиши ҳамда малакасини ошириб боришни талаб этади. Акс ҳолда, талабалар ишончинини қозонмаган профессор-ўқитувчининг ўқув юкламаси табиий равишда қисқариши эҳтимоли пайдо бўлади.

Институтда кредит-модуль тизимини жорий этишда қўллаётган ижобий ўзгаришлардан яна бири талабалар мустақил таълими ҳамда масофавий таълим шакллари ва усулларининг кенг қўлланилишидир.

МАЗЗУГА ҚАЙТИБ

АСОСЛАР ТОПИЛМАДИМИ ЙЎКИ УЛАРДАН КЎЗ ЮМИЛДИМИ?

«Ўзбекистон овози» газетасининг 2020 йил 18 февраль сониди Жижазх вилояти, Ғаллаорол туманида истиқомат қилувчи фуқаро Холлида Сулаймонова ҳамда унинг ишончли вакили Тўрабой Жўрабоевнинг шикоят бўйича «ХУРЛАНГАН ҚИЗ Ғаллаорол ва Бахмал туман ИИБ катта терговчилари А.Исроилов ва Р.Усановларнинг жиноят ишини кўзгатишни рад этиш тўғрисидаги қароридан кейин у ўз жонига қасд қилди, лекин тирик қолди» деб номланган қандайдий мақола чоп этилган эди.

Асос йўқми ёки бу асосни бир гуруҳ кишилар манфаати босиб кетяптими? Кўп нарсаларнинг босиб-босиб қилинишига чидаш мумкин-дир. Аммо кимдир бир қизнинг номусига зўрлаб тегса, бунинг учун жиноят иши қўзғатилмас, бунинг оқибати ўйлаб кўрилдими? Ўша қизнинг руҳий ҳолати, кейинги тақдирини тасаввур қилиб кўрилдими? Бундай ҳолатта бефарқ қараб гуноҳ эмасми, ноинсофлик эмасми? Ахир қиз бола ҳар бир хонадоннинг номуси, ифоти хисобланади. Ҳар бир оила умид билан қиз катта қилапти-ку... Назаримизда, бу иш бошда таниш-билишчилик, ён босиллар бўлган. Дастлабки суриштирув талаб даражасида бўлган.

Ғаллаорол туман, Маржонбўлоқ шаҳарча фуқаролар йиғинида 2019 йилнинг 10 мартида ана шу масала бўйича бўлиб ўтган йиғилишда суъга чиққанлар томонидан қиз боланинг номусига тегиш ва зўрлаш каби шармандали холатни ҳеч қандай баҳона билан оқлаб бўлмаслиги, энди А.Маҳмудов номусини топтаган қизни ўз никоҳига олиши лозимлиги ҳақида фикрлар билдирилган эди.

Абдувоҳид Маҳмудовнинг отаси А.Тиловоғ ўлига уятли иш қилганини, фарзанди ҳам, ўзи ҳам бундан қаттиқ пушаймон эканини тан олиб турган бўлса-да, бу ишни уч марта қайта-қайта ёлган катта терговчи А.Исроиловнинг ҳулосасида қизнинг зўрланганлиги тўғрисидаги асосий далиллар инобатга олинганини қанчалик тўғри?

Холлида Сулаймонова ўша кунини вевкани йиллаб онасига айтган. Она шуғрилик руҳий зарбага чидай олмай инсульт бўлиб қолган. Бунинг устига,

Абдувоҳид унга уйланишга ваъда бериб, алдаб келган. Шу бос, 15 кундан кейин Ғаллаорол туман Ички ишлар бўлимига ариза билан мурожаат қилгани тўғри. Жижазх вилоят суд-тиббий экспертизаси қизнинг биохимияли бузилгани, лекин орадани анча вақт ўтгани учун бу иш ким томонидан қилинганини аниқлашнинг имкони бўлмагани ҳақида расмий ҳулоса бергани ҳам тўғри.

Ғаллаорол туман Хонимқўрган қашлоқ фуқаролар йиғини фаоллари Холлида Сулаймонованинг оиласини оғир-эътиборли хонадон сифатида яхши библишларини, қизнинг номусига тажовуз қилиниши бу оилга жуда қаттиқ таъсир қилгани, ота-онани шунинг даражасида касал бўлиб, ётиб қолгани ҳақида ҳамдардик билан ўз фикрларини билдиргани ҳам тўғри.

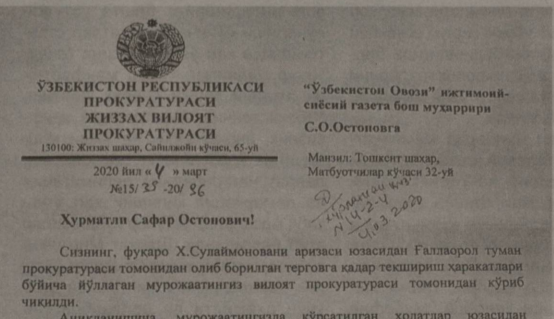
Воқеа содир бўлигандан кейин орадани 17-18 кун ўтиб, жабрланувчи суд-тиббий экспертизаси тайинлангани оидинлик қилинган. А.Маҳмудовнинг жабрланувчи билан жинсий янгиликда бўлган кунни аниқланмаган, воқеа содир бўлган автомашинадаги ёмулар жойига бориб қўздан кечилилмаган. А.Маҳмудов машинанинг эски гиплофларини ёқиб юборгани сабаблари ўрганилгани ҳам ва тегишли экспертиза тайинлангани ҳам раст. Туман ИИБ жиноят кидирув бўлими ходими Зоҳид Мелибоевнинг жабрланувчи иштирокида А.Маҳмудовдан олган дастлабки тушунтириш хати ишга қўшилгани ҳам тўғри.

Жабрланувчи томонидан тақдим этилган, гумонланувчидан унинг телефонига келган 26 та СМС муроқот ёзуви тергов-суриштирув ишига қў-

шилмаган. Аслида бу маълумотлар мазмунан ўрганилиб, уларга ҳуқуқий баҳо берилиши керак эди. Бу ишлар қилинмагани ҳам ҳақиқат.

Аммо асослар етарли бўлишига қарамай, жиноят иши қўзғатилганини тушуниш қийин. Ҳар қандай масала тақдирини ҳаёт бўлган муносабатга боғлиқлиги ўнг таъжирбасидан таълим. Мақсад жиноятни очиб бўлса, очилди, ёпиш бўлса, шунга яраша харақатлар бўлади.

Бу маззуга қайтишимиз кимларгадир ёқмас, гўё муҳим масала эмасдек қаралар. Тўғри, жабрланган қиз юқориди айтганимиздек, қамбағал бир оила фарзанди. Уларнинг ортида ҳимоя қиладиган қучлироқ одами йўқ. Аммо уларни ҳимоя қиладиган давлат бор. Қонулар бор, жамяят бор. Бизнинг ёрдами-миз, айниқса, ана шундай оқдий оқдамларга керак. Республика Бош прокуратураси бу ишни назоратта олади, деб умид қиламиз.

Жамоатчилик билан алоқалар ва ҳуқуқий тарғибот бўлими.

ГИЁҲВАНДЛИК – ЖИРКАНЧ ЖИНОЯТ

«...Ўта хавфли рецидивист деб топилсин!»

Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилати дунё аҳолиси ўртасида гиёҳванд моддаларни истеъмол қилиш тобора орғиб бораётганидан ташвишда.

Мутахассислар олиғ этиштириш, экспорт қилиш қўлаётганлигини таъкидлашмоқда. Бугунги кунда бу муаммо барчани бирдек хавотирга соляпти. Офат миллат танламайди, чегара билмайди. Ер юзи аҳолиси тобора ушбу иллат гирдобиди қолмоқда.

Сир эмас, гиёҳванд моддалар савдо-сотиғидан кимлардир миллиардлаб доллар топяти. Бу «бозор» уюшган жиноятчиликка «озуқа» берапти.

Республикаимиз ҳуқуқчи муҳофаза қилувчи идоралари томонидан гиёҳванд моддаларни истеъмол қилиш ва унинг ноқонуний айланшига чек қўйишга қаратилган тадбирлар мунтазам ўтказилмоқда.

Яшнобод тумани ички ишлар органлари фаолиятини мувофиқлаштириш бошқармаси ходимлари наркотик модда савдоси билан боғлиқ яна бир жиноятга чек қўйди.

...Суднинг қора курсисиди ўтирган Абдуҷалоол Холматов билан Аскар Назаров тенгдош — 45 ёшда. Улар муҳаддам бир неча бор судланган. Жазони ўтаётган даврида ҳам жиноятга қўл уришди. А.Холматов 12 йил 1 ойда, А.Назаров 10 йилу 6 ойда озоғлиқдан маҳрум қилинган эди. Тошкент вилояти ИИББ ЖИЭБ қарашли манзил-колонияда жазонини ўтаётган Абдуҷалоол Холматов ва Аскар Назаров далада ўсган ёввойи нападани истеъмол қилиб юришган.

— Аскаржон, — деди шериги, — нападани топиб келин, бир мазза қилайлик.

Аскарнинг уий жазони ўтаётган колонияда қич бўлганлиги сабабли ҳеч қимга билдирмагандан 6 донга гугурт қутисига ичига солинган нападани олиб келиб, чайла ичига яшириб қўяди. Уша кунлари А.Холматовга «зонада бира ўтирган» «эски қадрон» телефон қилиб, «дори» топиб беришини сўрайди.

— Оғайни, — дейди Абдуҷалоол Холматов, — сен айтган «нараса» қимат бўлиб кетган.

— Ҳўш, қанча?

— Бир қутисига 100 «куки»дан берасан.

«Эски қадрон» рози бўлиб, 2019 йил 2 декабрь кунини Зангиота туманида жойлашган 1-сон тергов ҳибсонхона орғидидаги дала майдонига йўл олди. А.Холматов жинсий шериги А.Назаровдан олган 2 гугурт қутини марихуана гиёҳванд модданнинг бир қутисини «эски қадрон»га 950 000 сумига сотади. Иқончилисини ўзининг истеъмолчи учун яшириб қўяди.

6 декабрь кунини А.Холматовнинг уяли телефони яна жиннинглади.

— Жалоол қалайсан, — бу «эски қадрон»нинг овози эди, — кўпроқ керак...

— «Детский»нинг олғиди кел. Абдуҷалоол Холматов жинсий шериги Аскар Назаровдан 4 гугурт қутига қадокланган марихуанани 200 АҚШ долларига сотиб олди. Аскар «инсофлик» сотувчи экан. Шеригига 200 000 қайтим берди.

Абдуҷалоол «эски қадронни» билан воға етмаганлар жазонини ижро этиш муносабаси яқиндаги дала майдонига кенга яқин учрашди.

— Зўрга 4 қутини «папамим», — дея гап бошлади А.Холматов.

4 донга гугурт қутисига қадокланган наша 400 АҚШ долларига «баҳоланади». А.Холматов «савдо»си битанидан хурсанд бўлиб турганида ўзи томон қелаётган фуқаро кийимиди йигитларни кўриб «қолқон»га тушганлигини англади.

Суд А.Холматов ва А.Назаровга жазо тайинлашда улар илғари ўта оғир жиноят содир этганлигининг инобатга олди. Судланувчиларнинг ҳар бири тўққиз йилдан озоғлиқдан маҳрум этилди. А.Холматов билан А.Назаров ўта хавфли рецидивист, деб топилди.

Уларнинг тақдирини кишини ўйга толдиради. Уттиз ёшга етар-етмас жиноятга қўл уриб, умрининг ярминини панжара орғидида ўтказган А.Холматов билан А.Назаров яна узок муддатта озоғлиқдан маҳрум этилди.

Аброр САИДОВ,
Жиноят ишлари бўйича Яшнобод туман судининг раиси.

Коронавируснинг иккинчи тўлқини жорий йилнинг сентябрь ойида юз бериши ва мавсумий грип тараққилиши билан бир вақтга тўғри келиши мумкин.

БУГУННИНГ МАВЗУСИ

КАРАНТИН: ТАЛАБЛАР ЮМШАТИЛМОҚДА,

Бироқ пандемия дунёни хавотирда ушлаб турибди

Ўзбекистонда инфекциядан зарарланиш ҳолатлари сони 4300 дан ошди. 2020 йил 7 июнь соат 18:00 ҳолатига кўра, Ўзбекистонда коронавирус инфекциясини юқтирганлар сони 4302 нафарни ташкил этиб, ўша куннинг ўзининг саккиз соатида Ўзбекистонда яна 121 кишида коронавирус аниқлангани ҳақида хабар берилди. Бу маълумотлар Ўзбекистонда коронавирус инфекциясини юқтириб олиш борасидаги кунлик ўсиш кўрсаткичи оз эмаслигидан далолат бermoқда.

2019 йилнинг декабрь ойи охирида Хитойнинг Ухань шаҳрида номаълум вирус тарқала бошлади. Бу вирус ҳаво орқали одамдан одамга юқиб ва вақтида вирусни аниқлаб зарур даволаниш олиб берилмаса, охир-оқибат ўлимга олиб келиши мумкин.

Бутун дунёда тарқалган бу кўринмас коронавирус балоси албатта бизни ҳам четлаб ўтмади. Аммо давлатимиз раҳбари томонидан вақтида қўрилган чора-тадбир, халқимизнинг бирдамлиги, сабр-мадонати туялмай бу касаллик ривожланиб кетишининг олди олинди. Бошқача айтганда, минглаб одамлар ҳаёти асраб қолди.

Бугунга келиб, карантин талаблари юмшатилди, қатор чеклашлар бекор қилинди, ҳаёт аста-секин изга тушмоқда. Бироқ карантин тартиблари, санитария талаблари бутунлай бекор қилингани йўқ, оз бўлса-да, хавф-хатар сақланиб турибди.

Шу сабабли Соғлиқни сақлаш вазирлиги томонидан оғоҳлантирилмоқда, яъни халқимиз берилган эриқинлиқни нотўғри тушунамаслик, карантин қоидаларига, жумладан, иккинчи масофани сақлаш, яъни қўл бериб ёки қучоқлашиб қўришидан тийилиш, жамоат жойларида тулпанмаслик, айниқса, ёшларнинг заруратсиз кўчага чиқмаслиги, ҳар ярим соатда юз қўлни яқшилаб юриш, тиббий ниқоб тақиб қаби қоидаларга қатъий амал қилиш сўралмоқда. Акс ҳолда касалликни юқтириб олиб, оила аъзоларимизга хавф тўғридошимиз, оиламиз ва ҳатто давлатга янада катта зийн келтиришимиз тайин.

Тўғри ҳолда чиқариш учун айрим мисолларга эълан қаратайлик.

Соғлиқни сақлаш вазирлиги маълумотига кўра, Ўзбекистонда инфекциядан зарарланиш ҳолатлари сони 4300 дан ошди. 2020 йил 7 июнь соат 18:00 ҳолатига кўра, Ўзбекистонда коронавирус инфекциясини юқтириб олиш сони 4302 нафарни ташкил этмоқда. Сўнгги саккиз соатда Ўзбекистонда яна 121 кишида коронавирус аниқлангани ҳақида хабар берилди. Бу маълумотлар Ўзбекистонда коронавирус инфекциясини юқтириб олиш борасидаги кунлик ўсиш кўрсаткичи бўйича янги рекорд қайд этилганидан далолат бermoқда, дейилади хабарда.

Касалланганларнинг 13 нафари карантин марказидаги фуқаролар орасида, 98 нафари Тошкент шаҳрида, 2 нафари Сирдарё вилоятида, 8 нафари Тошкент вилоятида коронавирусга чалинганлар билан мулоқотда бўлганлар орасида қайд этилган.

Бугунгача 208 янги зарарланиш ҳолати қайд этилди ва бу кунлик ўсиш бўйича рекорд кўрсаткичдир. Шунингдек, 62 нафар бемор соғайиб, шу вақтгача тузалганлар сони 3330 нафарга етди. Шифохоналарда эса 955 нафар бемор даволанмоқда.

Бундан ташқари, Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти коронавируснинг иккинчи тўлқини юз берадиган муддатни маълум қилди. Унга мувофиқ, Европадаги эпидемиологик вазият яқшиланган ва коронавируснинг иккинчи тўлқини юз берадиган муддат жорий йилнинг сентябрида бошланиши ва мавсумий грип тараққилиши билан бир вақтга тўғри келиши мумкин.

ЖССТнинг Европадаги минтақавий офиси директори Ханс Клюбенберг қайд этишича, Европадаги қўллаб-давлатларда вазият яқшиланган, аммо у ҳужжатларни бўшамасликка қаққирди.

— Вазият яқшиланмоқда, аммо байрам қиладиган пайт эмас, балки тайёргарлик кўрадиган вақт ва биз кузга тайёрланишимиз керак, — деб таъкидлади Клюбенберг. — Шунингдек, иккинчи тўлқин вақтида тўхташилмас, ҳарқатли оқибатларга олиб келиши мумкин.

Коронавируснинг иккинчи тўлқини алмастари
 Ҳиндистон ва Эронда зарарланиш статистиқаси яна оққаришди, мутахасссларнинг фикрига кўра, бу коронавирус пандемиясининг иккинчи тўлқинини англатиши мумкин. Европа Иттифоқи мамлакатлари 1 июлга қадар ички чегараларни очилиши мўхoкaми қилишмоқда. Буюк Британия ва Швеция Европадаги энг хавфли давлатлар деб ҳисобланяпти.

Жонс Ҳопкинс университети маълумотларига кўра, 8 июнь ҳолати бўйича дунё бўйлаб коронавирус инфекциясини юқтириб олганлар сони 7 миллион кишидан ошди.

Касалланиш ҳолатларининг аскарияти АҚШда қайд этилган, у ерда 1,9 миллион кишида коронавирус аниқланди. Бразилия иккинчи ўринда — 691,7 миң киши, кейин Россия — 467 миң, Буюк Британия — 287,6 миң, Ҳиндистон — 257,4 миң киши.

Дунёда коронавирусдан вафот этганлар сони 402 миңдан ошди. Вафот этганлар сони бўйича ҳам АҚШ биринчи ўринда — 110,5 миң; Буюк Британия — 40,6 миң; Бразилия — 36,4 миң; Италия — 33,8 миң; Франция — 29,1 миң киши.

Университет маълумотларига кўра, коронавирус инфекциясининг тарқалиши дунёнинг 188 мамлакатидан расман тасдиқланди.

BBC касалланиш даражаси бўйича

қитъаларда етақчи давлатларни ажратиб кўрсатди. Европада Буюк Британия, Италия, Франция ва Испания энг кўп зарар кўрган мамлакатлардир. Россия беморлар сони бўйича дунёда учинчи ўринда туради, аммо ўлим даражаси бошқа мамлакатлар билан солиштирилганда анча паст. Дунё бўйича Covid-19 дан энг кўп зарар кўрган мамлакат Америка Қўшма Штатлари, Жанубий ва Марказий Америкада — Бразилия ва Мексика. Африкада — ЖАР, Миср ва Нигерия. Осиёда — Ҳиндистон ва Эрон.

Европа чекловларни бекор қилмоқда
 Европа комиссияси 1 июлга қадар Европа Иттифоқи аъзо 27 давлатни блок ичида чегараларни очилишга қаққирди. Иттифоқ мамлакатлари ички ишлар вазирлиги раҳбарлари тегишли режаларни ишлаб чиқишига киришган. Шу билан бирга, мутахасссларнинг таъкидлашича, ҳозирча гап фақат Европа Иттифоқи ичкарисидоги чекловларни олиб ташлаш ҳақида бermoқда. Бошқа давлатлардан келувчилар учун қўйилган таъқиб қачон ва қай қўлмада олиб ташланиши масаласи ҳам шу кунларда муҳокама қилинмоқда.

Шунингдек, Испания 1 июндан бошлаб фақат Франция ва Португалия билан чегараларни очилиши режалаштирляпти. Иттифоқ таркибидоги бошқа мамлакатлар ҳақида ҳали бирор-бир фикр билдирилмаган.

Бельгия эса ақинча, чекловларни муддатидан олдин олиб ташлашга тайёр. Расмий маълумотларга кўра, агар эпидемиянинг иккинчи тўлқини бошланиши каби бирор-бир фавқулодда ҳолат юз бермаса, мамлакат чегаралари 15 июнда очилади.

Франция ҳукуматидаги илимий маслаҳатчиларнинг таъкидлашича, мамлакатда коронавирус эпидемияси назоратга олинган. Мутахасссларнинг фикрига кўра, бу ўз вақтида қўрилган чора-тадбирлар самарасидир. Бундан ташқари, ёз фасли бошланиши ва нисбатан юқори ҳарорат ердан беряпти.

Утган ҳафтанинг пайшанба кунини мамлакат касалханаларида Covid-19 дан 44 бемор вафот этди, кунлик янги зарарланиш ҳолатлари мингга яқин. Март ойида Францияда ҳар кунини ўртача 8 миңга ҳолат қайд этилган.

Француз олимларининг таъкидлашича, мамлакатнинг турли минтақаларида инфекциянинг янги ўчоқлари пайдо бўлмоқда, аммо эпидемияга қарши бир неча ойдан бери давом этган курашдан сўнг энди шифохоналарда вазиятни тезда назорат қилиш учун зарур (тестлар, контактларни кузатиш тизими) таж-

риба етарли. Утган ҳафтада мамлакат ичида ҳаракатланишга қўйилган чекловларнинг сўнгиси олиб ташланди. Расмийлар фуқароларни янги иккимой одоб-ахлоқ қоидаларига риоя қилишни давом эттиришга қаққиршмоқда, бу, афтидан, узоқ вақт давомида эпидемия иккинчи тўлқинининг олдини олишдаги асосий шарт бўлиб қолади.

Утган ҳафтанинг жума кунини Чехия Австрия ва Германия билан чегараларни очди. Бу режалаштирилганидан 10 кун олдин содир бўлди. Чехия Республикаси ва унинг қўшнилари ўртасидаги алоқа март ойи бошида тўхтатилган. Утган ҳафтанинг жума кунини тушдан бошлаб ушбу ички мамлакат ва Венгрия фуқароларининг Чехия Республикаси ҳудудидаги кириши бошланди. Ушбу ҳафтанинг сешанба кунидан бошлаб Словакия билан чегара очилди. 15 июндан бошлаб Чехия ҳукумати қулай эпидемиологик вазиятга эга бўлган бир қатор мамлакатлар, яъни Швеция, Финляндия, Латвия, Литва ва Эстония фуқароларига ўз эшикларини очди.

Утган ҳафтанинг душанба кунини Чехия фуқароларининг Бельгия, Франция, Италия, Нидерландия ва Испания каби нисбатан кўп зарар кўрган давлатларга саёҳат қилишлари мумкинлиги эълон қилинди. Бироқ ушбу мамлакатлар фуқаролари вирусга чалинмаганлик тўғрисидаги тиббий маълумотнома тақдим этиши керак. Чехия расмийлари фикрига кўра, Буюк Британия ва Швеция энг хавфли давлатлар ҳисобланади. Ушбу мамлакатларга саёҳат қилиш учун қатъий қоидалар жорий этилди. Сўнгги маълумотларга кўра, Чехияда эпидемия бошлангандан бери даярили 9,5 миң киши касалланиб, 326 киши вафот этган.

Буюк Британияда 15 июндан бошлаб жамоат транспортарида тиббий ниқоб кийиш мажбурий бўлади. Ушбу санада бир қатор кийим-кечак дўконлари очилиши режалаштирилган, шу туфайли метро ва автобусларда йўловчилар сони кўпайиши кутилмақда. Ушбу юнда поездлар, самолётлар, паромлар ва кема йўловчиларига ҳам тааллуқлидир.

Буюк Британия зарарланиш ҳолатлари ва ўлим ҳолатлари статистиқаси бўйича Европада энг ёмон натижа қайд этган давлат ҳисобланади. Утган ҳафтанинг жума кунини маълумотларига кўра, мамлакатда 283 миңта касалланиш ҳолати ва 40 миңта яқин ўлим қайд этилган. Шу билан бирга, кунлик янги зарарланиш ҳолатлари сони ҳаммаёмоқда. Ҳозирги кунда ҳар кунини тахминан 5,6 миң кишига Covid-19 ташхиси қўйиляпти. Икки ҳафта олдин бу рақам 8 миңдан ошарди.

Дунёдаги вазият
 Эронда коронавируснинг тарқалиши рекорд суръатларда давом этмоқда. 4 июнь кунини 3574 нафар одам коронавирус инфекциясини юқтириб олган ва бу 19 февралда мамлакатда эпидемия бошланганидан бери қузатилган рекорд кўрсаткич. 5 июнь кунини ҳам мамлакатда 3 миңга яқин ҳолат қайд этилди. Шу вақтгача Эронда 167 миңдан ортиқ зарарланиш ҳолати қайд этилган ва 8,1 миңдан ортиқ киши вафот этган.

2 июнда Эронда икки ойда қайд этилмаган натижа кузатиш ва шу кунини бир сутка ичида коронавирус билан касалланганлар сони 3000 тадан ортиб кетган. Аввалги рекорд 30 мартда ўрнатилган (бир суткада 3186та янги ҳолат). Май ойида Эронда кунлик касалланишлар сони 802 гача тушган.

Ҳиндистонда 4 июнь кунини 9889, 5 июнь кунини эса 9378 янги зарарланиш ҳолати қайд этилди. Мамлакатда жами ҳолатлар сони 236 миңдан ошди ва Ҳиндистон жаҳон рейтингидоги Италияни (234 миңдан ортиқ ҳолат) ортда қолдирди. Сўнгги бир кунда 286 нафар (бир кун олдин 275 ўлим) Ҳиндистонлик коронавирус қурбонига айланб, жами ўлимлар сони 6649 гача етди — жаҳон бўйича энг ёмон 10-кўрсаткич.

«The Guardian» нашри Ҳиндистон тиббий тадқиқотлар кенгаши доктори Ниведиту Гуптанинг фикрига асосланиб хабар беришича, мамлакат ҳали коронавирусдан зарарланишнинг авж нуктасидан ўтмади.

Ҳиндистон 8 июндан карантиндан босқичма-босқич чиқиши режалаштирилмоқда. Бу эса мамлакатда иккинчи тўлқин бошланиши хавфини пайдо қилади. Шу билан бирга, эпидемиологик вазият оғир бўлган ҳудудларда қатъий чекловлар 30 июнга қадар сақланиб қолади.

Хитойда сўнгги суткада коронавирус

билан касалланиш бўйича 5 ва касаллик белгиси ўтаётган 3 ҳолат қайд этилди. Беморларнинг 8 нафари соғайди, вафот этиш ҳолатлари қайд этилмади. Янги касалланиш ҳолатларининг барчаси четдан юқтирилган. Мамлакатда умумий ҳисобда 83 027 киши коронавирусга чалинган. Беморларнинг 78 327 нафари соғайган, 4 634 нафари вафот этган. Касалханаларда 66 нафар бемор қоламоқда. Коронавируснинг илк ўчоғи бўлган Ухань эса айна вақтда коронавирусга чалинган битта ҳам бемор қолмаган.

Жанубий Кореяда сўнгги бир кунда 39 киши коронавирусга чалингани қайд этилиб, жами ҳолатлар сони 11 668 гача етди. Мамлакатда май ойидан бундан касалликнинг янги ўчоқлари беморлар сони ошишига сабаб бўлмоқда. 28 майда кунлик касалланишлар сони 79 тага етган, сўнгги ҳафтада эса бу кўрсаткич 30-50 киши атрофида бўлиб турибди. Сўнгги бир кунда 7 киши коронавирусдан соғайиб чиқиб, тузалганларнинг умумий сони 10 506 нафарга етди. Касалликдан вафот этганлар сони ўзгармаган — 273 ўлим.

Бир сўз билан айтганда, ушбу глобал муаммони ҳал этишда дунёнинг турли мамлакатлари олимлари бу борадаги изланишларни жадал олиб боришяпти. Маълумки, коронавирусга қарши вакцина яратилганича йўқ, афсуски, топилган вакциналарнинг ҳали ҳеч бири аниқ натижага эга эмас. Шу боисдан ҳам ўзимизни ва яқинларимизни хавф остига қўймастан, шифохоналар томонидан берилган таъсияларга қатъий амал қилишимиз талаб этилади. Шундангина коронавирус балосидан қутулишимиз мумкин бўлади.

Тоштемур ХУДОЙҚУЛОВ,
«Ўзбекистон овози» мухбири.

ТАҲРИРИЯТДАН:
 Дунёда коронавирус билан боғлиқ бузғунчи вазиятдан қисман хабардор этишга ҳаракат қилдик. Қўриб турибдики, инсоният хавф-хатардан қутулгангача йўқ. Бироқ карантин талабларини юмшатиб, ҳаётини давом эттиришимиз керак бўлаяпти. Узоқ вақт ишлагандан кейин кунида ўтириш ҳар қандай давлатнинг иқтисодийтини оғир аҳволга тушириб қўйиши аниқ. Шу боис биз ҳам аста-секин ишларимизни давом эттиришга киришяпмиз.

Аммо, ўзимизни ўзимиз назорат қилишимиз, асрашимиз керак. Худо кўрсатмасин, бекорлик қилиб, касаллик юқтириб, ҳаётимизни хавф остига қўйиб, касалхонада ётиб даволанишдан кўра биров ҳушёр бўлиб, ўзимизни асраб, соғ-саломат юрганимиз яхши эмасми? Сабр-қаноатли, тартиб-интизомли бўлсак, бошимизга мусибат тушмайди, ўзимизни, оиламизни, юртимизни асраган бўламиз.

БИЗ ҚАНЧАМИЗ?
 Аҳолини рўйхатга олиш маълумотлари «иқтисодий химоя», «инвестиция», «уй-жой», «соғлиқни сақлаш», «маданият», «туризм», «таълим», «йўл қурилиши ва инфратузилма» каби манзилли дастурларнинг тайёрланиши ва амалга оширилишига хизмат қилади. Келгусида аҳолини рўйхатга олиш натижаларига асосланиб, иқтисодий прогнозлаш ва демографик сиёсатни шакллантириш мумкин.

Аҳолини рўйхатга олиш ҳақида нималарни биласиз?

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 5 февралдаги «Ўзбекистон Республикасида 2022 йилда аҳолини рўйхатга олишни ўтказиш концепциясини тасдиқлаш тўғрисида»ги Фармониға мувофиқ Республикамизда 2022 йилда аҳолини рўйхатга олиш тадбирини ўтказиш белгиланган.

Аҳолини рўйхатга олиш — бу мамлакат аҳолисининг муайян вақтдаги «фотосурати»ни олиш имконини берувчи умумдавлат миқёсидоги кенг қўллами тадбир бўлиб, аҳоли тўғрисидаги ишончли ахборот манбаи ҳисобланади.

Аҳолини рўйхатга олиш — бу мамлакат аҳолисининг муайян вақтдаги «фотосурати»ни олиш имконини берувчи умумдавлат миқёсидоги кенг қўллами тадбир бўлиб, аҳоли тўғрисидаги ишончли ахборот манбаи ҳисобланади.

Республикамизда демографик жараёнлар ҳолатини ўрганишда мамлакат ҳудудида ўтказилган аҳолини рўйхатга олиш маълумотлари муҳим аҳамият касб этади. Манбаларда келтирилишича, Ўзбекистон ҳудудида аҳолини рўйхатга олиш дастлаб 1897 йилда ўтказилган бўлиб, ушбу рўйхатга олиш тадбири маълумотлари XIX аср охирида Ўзбекистонда мавжуд оилалар, аҳоли сони, аҳолининг ёши ва жинси, этник таркиби, туғилиш, ўлим каби демографик жараёнлар ҳақида тасаввур ҳосил қилишга ёрдам берган.

Кейинчалик Ўзбекистон ҳудудида 1926, 1939, 1959, 1970, 1979 ва 1989 йилларда аҳолини рўйхатга

олиш ишлари ташкил этилган. Аҳолининг ривожланиши унинг таркибий тузилиши, хусусиятлари ва демографик жараёнларнинг узлуксиз равишда ўзгариб бориши таъсирида содир бўлиб боради. Маълумки, дастлаб қадимги Греция, Вавилон, Месопотамия, Рим, Хитой, Япония ва Миср каби мамлакатларда аҳолини рўйхатга олиш ишлари ўтказилган.

Шу даврда солиқ йиғиш, яъни бож олиш ҳамда ҳарбий мақсад учун асосан эркаклар сонини аниқлаш муҳим бўлган ва эркаклар рўйхатга олишган. 1790 йил АҚШда, кейинчалик 1800 йил Швеция ва Финляндияда, 1801 йил Англия, Дания, Норвегия ва Францияда аҳоли рўйхатга олишган. Аммо рўйхатга олиш жуда оддий шаклда бўлиб, узоқ муддатга чўзилган.

Иккинчи жаҳон урушидан кейин аҳолини рўйхатга олиш тизими янада такомиллаштирилди. 1945-1954 йилларда 151 давлатда, 1965-1974 йилларда 179 давлатда аҳолини рўйхатга олиш тадбири ўтказилган. XIX асрда келиб, аҳолини рўйхатга олиш жуда кенгайди. Аҳолини рўйхатга олиш аҳоли ҳақида ахборот тўplashнинг кенг қўллами ва қўп мақсадли тадбиридир.

Кейинчалик қатор Европа мамла-

катларида статистика ташкилотлари тузилди.

Аҳолини рўйхатга олиш аниқ бир муддатда ўтказилади. Бу тадбир одатда 10 кундан 12 кунгача бўлган даврни талаб этади. Ёки бир неча ойгача муддатда ўтказилиши ҳам мумкин. Аҳолини ҳисобга олиш даврининг айрим ҳолатлари рўйхатга олишнинг нозик вақти деб ҳам юритилади. Аҳолини рўйхатга олиш давридан қатъий назар, аҳолини рўйхатга олишнинг биринчи кунини соат 00:00 дақиқа ҳолати бўйича қайд этилади.

Мисол учун, қақалоқ ана шу аниқ муддатдан кейин дунёга келса, у аҳолини рўйхатга олиш тадбирида рўйхатга олинмайди. Аммо кимдир бу нозик вақтда ҳаёт бўлиб, шундан кейин, яъни аҳолини рўйхатга олиш даврида вафот этса, у ҳисобга киритилади.

Аҳолини рўйхатга олишда ёшдан қатъий назар, мамлакатнинг барча аҳолиси иштирок этади. Рўйхатга олишни ўтказиш вақтида доимий рўйхатда турган уйда ўзи бўлмаган фуқаролар ёки вояга етмаганларнинг маълумотлари уй ҳўжалигининг вояга етган аъзоси томонидан маълум қилинади. Васийлик ва ҳомийликка олинган шахслар бўйича маълумотлар уларнинг васийлари ёки ҳомийлари томонидан маълум қилинади.

Ота-оналар ёш болалар ҳақида маълумот берадилар.

Аҳолини рўйхатга олиш бизга нима беради?

Аҳолини рўйхатга олиш маълумотлари «иқтисодий химоя», «инвестиция», «уй-жой», «соғлиқни сақлаш», «маданият», «туризм», «таълим», «йўл қурилиши ва инфратузилма» каби манзилли дастурларнинг тайёрланиши ва амалга оширилишига хизмат қилади. Келгусида аҳолини рўйхатга олиш натижаларига асосланиб, иқтисодий прогнозлаш ва демографик сиёсатни шакллантириш мумкин.

Аҳолини рўйхатга олиш Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг таъсияси ҳисобланади. Ҳозирги кунгача бундай кампания дунёнинг қўллаб-қувватларида ўтказилди. Бу дунё аҳолисининг умумий, кенг қўллами қиёфаси яратилишига хизмат қилади.

Ўзбекистоннинг жаҳон бозоридоги рақобатбардошлигини ошириш истаги замонавий иқтисодийнинг асосий манбаи — мамлакатнинг инсоний салоҳияти ҳақида маълумотларсиз амалга оширилмайди, албатта. Бизнес вазирамиз мавжуд ресурслар-

дан самарали фойдаланиш орқали кучлироқ бўлишдир. Бунинг учун аҳолининг таркиби, унинг иқтисодий фаоллиги, таълим даражаси ҳақида аниқ тасаввурга эга бўлишимиз, мамлакатда мигрантлар қаердан ва қаерга кетаётгани, ёш ва жинс таркиби каби қўллаб-қувватлари биллишимиз керак.

Санжар АННАЗАРОВ,
Олмасор тумани статистика бўлими бошлиги,
Ҳилола ҚАМАРИДДИНОВА,
Бош мутахассис.

ШОГИРДЛАР УСТОЗЛАР ҲАҚИДА

БУЮК АЙРИЛИҚ

**Увону мартаба дўнғлиги узра
Ин курган чигиртка мендан йирким?
Шовақини азизми ноламдан кўра,
Мени ўлди деган ўзи тирким?**

Анвар ОБИДЖОН

2019 йилнинг кузи оёқлаётганида Анвар Обиджон Фарғонага кетди. Дастлаб, бу ҳар доими сафарлар қаторида эди. Одатдагидек, йўлга чиқишдан олдин кўнғироқ қўлдилар, хол-аҳвол сўрадилар. «Олтириққа кетяпман. Бир-икки ҳафта ота юртда бўламан. Тинч ўтиришлар», дедилар. Биз английна хайрлашдик...

Ўзбекистон халқ шоири, "Фидокорона хизматлари учун" ордени соҳиби, ўзбек халқи учун поқдомонлик, ҳалоллик тимсоли бўлган Анвар Обиджоннинг буюк асарлари туғилган, юзлаб шоғирдларига ҳам дарсонха, ҳам аҳшиёмон кунларда бошлана бўлган, меҳр ва тафаккур ёғдуларидан чароғон бу қадрдон гўшага энди ҳеч қачон қайтиб келмасликлари ҳали ҳеч бидимиз билмасдик. Йиллар давмида ҳаммиша эгасини эъзозлаган, минглаб меҳмонларни, мухлисларни илиқ қўтиб олган, ҳеч кимни норози қайтармаган бу кўтлуғ остона ҳам донишманд шоирни охириги марта кўраётгани, энди унинг қадрдон қадамларини кўтиб, соғиниб кун санаши у пайтда бизнинг тушимизга ҳам кирмаганди. Серқирра истеъдод соҳиби, ўзининг рангин, фикрчан ва жозибали асарлари билан ўзбек болаларига юртни севишни, ардоқлашни, тафаккур қилишни ўргатган буюк миллатпарвар шоир Анвар Обиджон шу азиз остонани муътабар ватан деб биларди...

Кўнғироқлашиб турдик. Декабрнинг охирида мен даволаниш учун Москва борадиган бўлдим. Телефонда гаплашдик. Мабоодо гўшаки кутармасалар, албатта ўзлари кўнғироқ қилардилар. Биз оиламиз билан устознинг меҳрлари, эътиборларига шу даражада ўрганиб қолган эдикки... Янги йил кўни кўнғироқ қилганимда, раҳматли укам Фарҳоджоннинг фарзандларини сўрадилар, "Отасига ўхшаган, ҳамманинг ҳаваси келадиган инсонлар бўлишин. Фарҳоджон, "Болаларимизимиз тахсил олган Москва давлат университетидега ўқитаман", деди. Раҳматли кўнгли очик йигит эди, ниятлари ижобат бўлибди. Мадинабону билан Ҳожийбарга менинг номимдан ҳам тайинланг, яхши ўқушин", дедилар.

Сафардан қайтган, туғилган кунларидега кўнғироқ қилдим. 1997 йилдан бери ҳар йили 8 январда Ўзбекистон радиоканалида Анвар Обиджон ижодига бағишланган бир неча қисмдан иборат дастур тайёрлардик. Бу эшиттиришларни устознинг мухлислари орқиб куттирдим. Ҳар доим янги гап айтишга интиллардим. Чунки шоирнинг ҳатто китобларини ёддан биладиган минглаб зукко ихлосмандлари бор эдикки, уларга бIRON фикрни маъқул қилдириш осон эмасди. Баъзан эшитолмай қолсалар, албатта дастурни кўчириб берардик. Мухлисларнинг хатларини ҳам етказардим. Хурсанд бўлардилар.

2020 йил 8 январь — туғилган кунда Анвар Обиджоннинг овозлари бироз ҳорғин эди, кйналиброк гапирди. Очиги, Фарғонага боришга жуда кўп марта отланди. Гоҳ, довонни қор босди, гоҳ ўзлари ҳам "баҳорда болаларни олиб, бемалоп келасизлар", деб, мени йўлдан қайтардилар. Февралнинг охирида Москвага, халқро конференцияга бориб келдим. Лекин кўнғилимда битта илжи, "Анвар Обиджонни кўриб келишим керак", деган фикр бор эди...

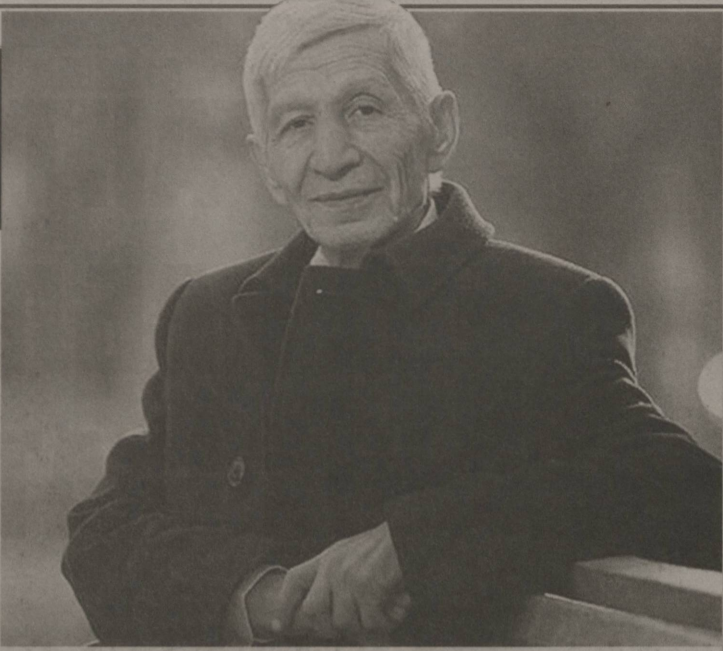
Оллоҳ насиб қилган кун 7 март экан. Анча сўхбатлашдик. Москва сафарини гапириб бердим. Конференция ҳақида сўрадилар. «Бурнома»да санъат терминлари» мавзусида маъруза қилганими, асардаги рақс ҳақидаги фикрлар кўпчиликини қизиқтириб қўйганилигини, Бобур ҳазрат рақс санъатини оддий ижро билан ихтиронни ажратадиган даражада идрок қилганларидан ҳайратта тушганимни айтдим. «Мустақилликдан олдин болалар нашриётида «Бурнома»нинг 200 минг ададда чиқиши Аъзам Уктамнинг хизмати эди, Аъзамжонни Худо раҳмат қилсин, катта ишлар қилиб кетди. Бобур Мирзога келсақ, энди улуг хазина, битмас-туғанмас тафаккур бойлиги, сўз бойлиги. Ҳали яна 100-200 йиллаб ўрганилади. Чунки ҳар бир авлод ўзи учун ҳазратнинг меросидан қандайдир ангилик албатта топайди», дедилар Анвар Обиджон ва мени яна ҳайратта солиб, ўзбек миллий рақси ҳақида шунақа фикрларни айтдиларки... "Муножот" ва "Тановар"ни асосан водийда ижро этилганлиги, уларнинг моҳияти, турлари... Менинг ҳаяжонимни кўриб, "Бунақа соҳаларга қизиқайди, деб ўйламасдингиз-а? Энди Бобур ҳазратга етолмасак ҳам, унча-мунча фарқига борамиз. Ҳали рақога оид мақол ва иборалар ҳақида гапирдингиз, масалан, "Мен не дейман, кубизм не дейди", мақоли ҳам айнан бугунги санъат ҳақида. Эки болалар рақслари. Миллий рақсингиз эди оғир, энг оғрикли, энг муаммоли қисми. Шунинг баробарида тарих билан боғлаб

турувчи илдизи. "Ажинаси бор йўллар" эсингиздами, "Хукиз уйини" ҳақида лаҳза бор. Биз болаларимизда шунақа уйинлар уйнаганимизда. Уларни тиклаш керак. Булар халқнинг миллий бойлиги, маънавий хазинаси. Ахир, болалар адабиётидасиз катталар адабиётининг тараққиёти ҳақида гапириб ҳам бўлмаганидек, болалар рақслари ҳам миллатнинг ўзлигини, маънавий-маърифий қадриятларини акс эттирувчи инфижосдир. Улар болаларни гўзаллик ва нафосат оламига ошно қилади. Болалар рақсларидан узилган ҳар қандай миллий рақс санъати илдизи қурган дарахт мисолидир. Очиғини айтиш керак, миллий ўзликни англадиган болалар фольклор рақси йиллар давомида бутунлай унутилди. Президентимизга минг раҳмат, китоб билан бир қаторда маънавият, санъатнинг ҳамма соҳасига эътибор бераяпти...

Шунда мен Анвар Обиджоннинг "Тирей хоним", "Очигхон ҳофиз қўшиги", "Бастакор Анор Назаров", "Топишмоқ"

намоийши, санъат бўлимида шеър-эсингиздами, "Хукиз уйини" ҳақида янграшини, қолган бўлимларидан сиз катнашган кўрсатувлар, радиоэшиттиришларнинг дискилари урин олишини орзу қиламан. Бу бизнинг болаларимиз учун ҳам маънавият, ҳам маданият, ҳам санъат, ҳам тафаккур бўстони бўлади", дедим. Устоз синиққина жилмайдилар...

"Аъзам Уктам номидаги кутубхона нима бўлапти?", қўтилмаганда сўраб қолдилар. Бу мен учун энг оғрикли нуқта эди. Атайин, унга яқинлашмаётганим. Гап, бундан уч йил муқаддам Анвар Обиджон бошчилигида Ўзбекистон халқ шоирлари Энахон Сиддиқова, Иқбол Мирзо, таникли шоир Минҳожиддин Мирзо, ёзувчи Исакон Султон, профессор Иқромиддин Остонақуловлар номидан Аъзам Уктам туғилиб ўсган қишлоқда кутубхона ва музей ташкил қилиш учун Бувайда тумани ҳокими эзилган хат ҳақида кетаётгани. Орада ҳоким ўз-

жанрларида юксақ истеъдод билан қалам тебратган, китоблари қўлма-қўл ўқилаётган, бир умр ўзини аямай қалам тебратган, ҳам катталар, ҳам кичкинтойлар аудиториясига бирдек сеvimли ва машхур ёзувчи Анвар Обиджон ҳаётда жуда ҳам оддий, хокисор, самимий ва меҳрибон, болакалб инсон эдилар. Барчани бирдек авайлардилар, ҳеч кимдан меҳрларини аямасдилар... Мен доимо, агар, шоирнинг биттадан шеърини ёд олган болалар қўл уш-

бIRON марта норози бўлмадилар. Аслида шунинг ўзи улуг ибрат эди.

Биз кейин ҳам телефонда бир неча марта сўхбатлашдик. Мен Анвар Обиджоннинг Миллий кутубхонада бўлиб ўтган, "Қувноқ-қувноқ болалар" китобининг тақдироти, мени бу тадбирга шоир Дилшод Ражаб тақлиф қилганини, тақдиротдаги фикрлар, ундаги ўзининг маърузам, Аъзам Уктамнинг "Тавсиф" шеърини ўқиб берганимни, Ўзбекистон халқ артисти Шерма Ерматовнинг "Ўзбек болалар санъати ҳамиша Анвар Обиджондек заҳматкаш, бола дунёсини англайдиган шоирларга муҳтож", деган сўзларини, Ўзбекистон халқ ёзувчиси Худойберди Тўхтабевнинг мени ёнларига чақириб, Анвар Обиджоннинг саломатликларини алоҳида сўраганларини айтаман. Курсдошим Шарофат Тошмирзаева мактаб дарслигига киритиш учун Анвар акамнинг "Алишер ила Хўсайн ёки уч доно ва ўғри" дostonларини сўраганлигини, дostonнинг электрон вариантини юборганини айтаман. Замира Иброҳимова, Раҳматулла Баракаев, Дилшод Ражаб, Зулфия Мўминова, Фароғат Худойкулованинг саломларини етказаман.

Анвар Обиджон умр бўйи шеърни ардоқладилар, чин адабиётни катта муҳаббат билан сеvdилар, бу муҳаббатни баландларвоз сўзлар билан ихор қилмадилар, лекин унга фидо бўлишни ҳаётларининг мазмуни деб билдилар. Миллатсевар, фидойи, адиб, донишманд устоз, оилапарвар ота сифатида турмуш йўллари ва ижод сўқмоқларида дуч келган машаққатларни, бўхтону фитналарини мардона ёнградилар, танишу нотанишига бирдек беразар ёрдан бердилар... Биз — унинг мухлислари — ҳаммамиз унинг ўзидан ҳам, асарларидан ҳам руҳий таскин, жўшин илҳом, ўзимизга ишонч қувватини олишга интилганимиз. Унинг ҳар сўзидан, эрта оқарган оппоқ сочларидан, нурувий юзи, синик табассумидан, халқона мутойибаларидан — ҳамма ҳаммасидан сержило бир меҳр, латиф хокисорлик, илиқ харорат таралди. Дарёдил, бағрикенг инсон эдилар, танишу нотанишига дастурхони ҳам, кўнгли ҳам доимо очик эди... Мен танишган кунимиздан умрларининг охиригача, Анвар Обиджоннинг ҳар бир сўхбатларидан ажойиб китоб ўқиётган каби завқ ва заковат, ҳикмат илм ва ҳилм олдим. Ҳаётни ўргандим. Бу китобнинг энг азиз, энг қадрли саҳифаларида ота-онамнинг азиз ёдлари билан бир қаторда умримнинг ҳамма паст-баланд кунларида менга, оиламга суячқ бўлган, ёлғизлигимизни билдирмаган, ҳар қандай шaroитда кўнглимизга қараган, бизнинг кўнглимизни авайлаган Анвар Обиджоннинг муътабар номлари бор... Минг афсусли, 7 мартдаги мулоқотларимиз бу сеvimли китобнинг армонли, сирли, яқунланмаган... сўнги саҳифалари бўлиб қолди...

"Ёлғизлик даҳшатдир, ёлғизлик ёмон, Дўстнинг хонин мендан олдин олмасин. Токи боласига излар экан, ҳатто душманларим дўстсиз қолмасин", бу сатрларни Анвар Обиджон Аъзам Уктамнинг вафотидан 8 йил ўтиб, 2010 йилда ёзган эди.

Анвар Обиджон... Назаримда, "Болакайлар, кеչиринг, Айтолмайман у ёнин, Чунки, авторучкамнинг Тугаб қолди сеvхи", деб, жилмайиб турганга ўхшайдилар. Демак, сўнги мулоқотимиз ҳар эслаганимда кўнглим тоғдек қўтарилётган сўхбат асليда буюк айрилиқ олдидаги васият экан, видо экан... Умримиз, кўнглимизнинг, орзу-ниятларимизнинг Анвар Обиджон аталмиш буюк айрилиқ китобининг қалб дафтارينинг янги саҳифаларини энди донишманд шоир, олийҳиммат инсон ҳақида қилган дуоларимиз, унинг асарларига ихлосимиз, соғинчларимиз давом эттиришимиз... Гўзал ва ёруғ хотираларимиз тўлдириши! Худди ўзлари башорат қилгандай:

**Доврулар ортидан югуриб-өлиб,
Шоирине ҳали кўп дафтар олади.
Биламан,
Қачондир жимжит кун келиб,
Қайсидир дафтарим тўймай қолади...**

**Хулкар ҲАМПОЕВА,
филология фанлари номзоди.**

БИЛАСИЗМИ?

Ишсизлик нафақаси кимга ва қанча даврга тўланади?

Ишдан маҳрум бўлган, биринчи марта иш қидираётган, шунингдек узок (бир йилдан ортик) танаффусдан кейин меҳнат фаолиятини қайта бошлашни истаган ва ишсиз деб топилган шахсларга ишсизлик нафақаси тўланади.

Ишсизлик нафақаси ишсиз деб топилган шахсга у иш қидираётган шахс сифатида маҳаллий меҳнат органида рўйхатдан ўтган кундан эътиборан тайинланади.

Қаромоғида учтагача киши бўлган, 35 ёшга тўлмаган ишсиз эркаки ишсизлик нафақаси у ҳақ тўланадиган жамоат ишларида таъинланган тартибда иштирок этиш тақдирда тайинланади.

Ишсиз шахснинг нафақа олиш ҳуқуқи у иш қидираётган шахс сифатида рўйхатдан ўтган пайтдан бошлаб кечи билан ўн биринчи кундан эътиборан кўнга қиради.

Ишсизлик нафақаси кўпи билан: — ишдан ва иш ҳақидан (меҳнат даромадидан) маҳрум бўлган ёки узок (1 йилдан ортик) танаффусдан кейин меҳнат фаолиятини қайта бошлашга ҳаракат қилаётган шахсга 12 ойлик давр мобайнида 26 календарь ҳафта; — илгари ишлаган ва биринчи марта иш қидираётган шахсга эса 13 календарь ҳафта мобайнида тўланади.

Бола ўз фикрини ифода этиш ҳуқуқига эга

Ойлада боланинг манфаатларига тааллуқли ҳар қандай масала ҳал қилинаётганда бола ўз фикрини ифода қилиши, шунингдек ҳар қандай суд муҳокамаси ёки маъмурий муҳокама даврида сўзлашга ҳақлидир.

Бунда қарор қабул қилишга ваколатли болан органлар ва мансабдор шахслар боланинг манфаатларига тааллуқли масалаларни ҳал қилишда боланинг фикрини, унинг ёшидан қатъи назар, кўриб чиқиши ҳамда боланинг энг устун манфаатларидан келиб чиққан ҳолда қарорлар қабул қилиши керак.

Утилизация йиғими нима?

Экологик хавфсизлики таъминлаш, фуқаролар соғлигини ва атроф-муҳитни гилдракли транспорт воситалари, ўзиорар машиналар ва уларнинг тиркамалари ўз истеъмол хусусиятларини йўқотганидан кейин ҳосил бўладиган чиқиндиларнинг зарарли таъсиридан ҳимоя қилиш мақсадида утилизация йиғими тўланади.

Утилизация йиғими: Давлат божхона қўмитаси томонидан — пилдракли транспорт воситалари, ўзиорар машиналар ва уларнинг тиркамалари "эркин муомалага чиқариш (импорт)" божхона режимида жойлаштирилганда; Давлат сояқ қўмитаси томонидан — Ўзбекистон ҳудудида реализация қилинадиган гилдракли транспорт воситалари, ўзиорар машиналар ва уларнинг тиркамалари ишлаб чиқарилганда (йиғилганда, тайёрланганда) ундирилди. Утилизация йиғими суммалари даромадлар бўлишга шахсий газна ҳисобваранга келиб тушади.

Маълумот учун, Ҳукуматнинг тегишли қарори билан 2020 йилнинг 1 августидан транспорт воситасининг тури, тоифаси, ишлаб чиқариш муддатидан келиб чиқиб, базавий ҳисоблаш миқдорининг (БХМ) 30 бараваридан 1500 бараваригача утилизация йиғими ундирилгича белгиланди.

Адлия вазирлигининг телеграмдаги "Hiquqiy axborot" канали.

каби шеърлари бежиз ёзилмаганлигини англагандай бўлдим. Анвар Обиджон миллий рақс санъати, унинг тарихи, даврлар жанридан узилиб, тушиб қолган халқлари ҳақида, болалар фольклор рақслари, уларнинг ҳудудий элементлари хусусида шунақали завқ билан гапирдиларки... руҳан енгил тортдим.

Сўхбат асносида Тошкентдан Республика Маънавият ва маърифат маркази раҳбари, таникли шоир, сенатор Минҳожиддин Мирзо кўнғироқ қилди. Хурсанд бўлиб гаплашдик. "Аъзамжонни шоғирдларининг ичида шу йигитга тан бераман. Ижодда ҳам, одамгарчиликда, маънавият, маданиятда унинг олдида тушадигани йўқ. Минҳожиддиннинг "Сохиқирон ёғдуси" маърифий дostonи ҳақидаги эшиттиришингиз яхши чиқибди. Ўзим ҳам ўқигандим. Бетақдор асар. Жаҳон адабиёти мезонидан қаралганда ҳам, бу дoston "Темур тузуқлари"нинг биринчи шеърли варианты. Тўғри айтдингиз, уни давом эттириш шарт, тили ниҳоятда раvon, болаларга тушунарли. Услубини жуда

гарди. Яна қайтадан хат қилинди. Икки йил олдин "Фарғоналиклар" китобини ёзиш жараёнида Анвар Обиджон Бувайдага бордилар, туман ҳокими Бехзод Ибрагимов билан учрашганларида менга ҳокимнинг кабинетидан кўнғироқ қилдилар, "Мана, Бехзоджон билан кутубхона ҳақида гаплашиб турибмиз, тез орада кутубхона қурилишини бошлашар экан, албатта, келиб учрашинг", дедилар. Шоирнинг кўнгли ўзи жонидан ортик яхши кўрган болаларнинг каби содда, ишонувчан эди. Ундада Бувайдининг хокимига ишондилар. Ҳатто "Фарғоналиклар" китобига ҳам кутубхона қурилиши ҳақидаги гоғни киритдилар. Шу сўхбатдан кейин мен атайин Бувайдага бордим. Лекин барибир масала ҳал бўлмади...

Биз беш соатча сўхбатлашдик. Товуқ гўштининг шифобахшилиги ҳақида гурунлашиб, шоирнинг умр йўлдoshi Каромат олам оби-тобига келтириб пиширган товуқ шўрва билан тушлик қилдик. Янги чоп этилган "Оддий айрилиқ" китобларига дастхат ёзиб бердим. "Номи чиройли экан", дедим.

Анвар Обиджоннинг ҳаммани кулдираётиб ҳам, тубида ҳазинлик турган нигоҳларидан ҳаммиша самимият, меҳр уфуриб турарди. Ҳеч қачон нолимасдилар, ҳаммиша ўз ҳаётларидан, фарзанду набираларидан, оиласи, тақдиридан ва ўзининг шоирлик қисматидан рози эди.

чиرويلى топган. Мактаб дарсликларига ҳам киритилиши зарур. Болалар шеърли тилдаги тарихни тезорқ тушунадилар. Умуман, дарсликларни қайта кўриб чиқиш керак".

Мавзунимиз она тили ва мактаб дарсликларига қўчди. Президентимизнинг боши омон бўлсин, 21 октябрдаги нуқтини тинглаб, жуда тўлқинландим. Тили асрвақ фақат тилшунос олимларнинг иши, деб қўтиб ўтириш керак эмас, иждокорлар ҳам Эркин Воҳиджоннинг "Сўз латофати" китоби каби асарлар яратиши керак". Фикрини чиройли жойдан илиб кетишга ҳаракат қилдим: "Москвада Достоевский, Толстой номида китоб дўконлари бор экан. Мен ҳам вақти келиб, Тошкентнинг марказида Анвар Обиджон китоб маркази барпо этилишини, унда асосан китоб савдоси йўлга қўйилишини ва бир неча бўлимлардан иборат бўлишини, масалан, унинг кино залида сизнинг сценарийларингиз асосида олинган фильмлар

Устоз синиққина жилмайдилар. Бир ой ўтар-ўтмас бизни буюк айрилиқ кутиб турганини, бу охириги дийдор эканлигини учаламиз ҳам билмасдик. Бу бизнинг буюк айрилиқ олдида сўнги сўхбатимиз эди, ўзимиз сезмаган холда муҳим, номумҳим ҳамма масалалар, ҳатто оилавий муаммоларгача гаплашаётгандик. Самарқандда молия техникасида ўқиган йилларини, Турсунбой Адашбоев билан мен ўқиган илм даргоҳи — Самарқанд вилояти, Каттакўрган туманидаги 17-мактабининг янги биносини очиб берганларини, ўқувчилар бир китоб шеърни ёддан ўқиганларини эсладилар. Айнан ушунга мактабда "Фарғоналиклар" китобининг тақдиротида тақлиф қилишганини, Каттакўрганга бориш ҳақидаги ваъдалари эсларига тушиди, "Мана, баҳорга ҳам етдик. Худо хоҳласа, кунлар исийверсин, албатта Пайшанбага борамиз", дедилар.

Ҳар бир асари ижод оламида ўзига хос воқеа бўлган, адабиётнинг барча

«Энди суд орқали инсонларнинг ҳуқуқи тикланганини эътироф этиш билан чекланиб қолмасдан, нима сабабдан судгача бўлган тергов жараёнида инсон ҳуқуқ ва эркинликлар бузилган, деган саволни ҳам кўндаланг қўядиган, таъйиқлар учун жавоб берадиган вақт келди».

Судья терговчига хусусий ажрим чиқарди

лекин айбланувчини 9 йилга озодликдан маҳрум қилди

Тошкентнинг Учтепа туманида яшовчи Азмиддин Бузуруков тадбиркорлик билан шуғулланарди. 2010 йил октябрь ойида Чилонзор тумани ИИБ терговчиси Ахрор Ҳожимуродов уни хузурига чақиртиради. «Тошкент шаҳар ҳокимлигидан ер олиб беришни ваъда қилиб, Рустам Манатов деган шахсдан катта миқдорда пул олганингиз буйича шикоят келган», дейди. Азмиддин Бузуруков бунақа одамни танимаслигини, у билан бирор мартаба ҳам мулоқотда бўлмаганини айтади. Шунда терговчи навбатдан келган бир йигитни кабинетга чақиради ва унга: «Мана шу Азмиддин Бузуруков бўлади, танидингми?» дейди. Сўнгра Бузуруковга «Сиз ташқарига чиқиб туринг», дейди...

Шикоятда келтирилишича, Рихси Абзалова деган аёл Азмиддин Бузуруковнинг маҳалладоши Дилноза Раҳмонова орқали Рустам Манатовга Тошкент шаҳридан қурилиш учун ер майдони олиб беришни ваъда қилган. Кейин Азмиддин Бузуруков гўёки Рустам Манатовга пойтахтнинг бир неча жойидаги бўш ерларни кўрсатиб, 2007 йилнинг 25 ноябрдан 2008 йилнинг июль ойигача ундан Рихси Абзалова воситачилигида ҳаммаси бўлиб 285 минг АҚШ долларини олган...

Азмиддин терговчига ўзига қўйилган айблар қуруқ тухмат ва буюндондан иборат эканини ётиги билан ташуирилади. Ахрор Ҳожимуродов эса кабинетга бояги навча йигит – Рустам Манатовни таъкиф эътиди ва Азмиддин Бузуруков билан юзлаштиради.

Рустам Манатов тахминан 2007 йил октябрь ойида маҳалладоши Рихси Абзалова орқали Азмиддин Бузуруков билан танишганини айтади. «Хой, калланг жойидами, сени биринчи марта кўриб турибман!» дейишича қарамай, «Азмиддин Бузуруков тадбиркорлик фаолияти юртишимиз учун ер майдонини ажратилишида ёрдам беришни ваъда қилган. 2007 йилнинг 25 ноябрда телефон орқали гаплашиб, ўртада турган Рихси Абзалова билан бирга унга «Фотон» заводи олдига 30.000 АҚШ доллари берганман», дейди. Бундан ташқари, 2008 йилнинг июль ойида укаси Мурод Манатов иштирокида, Рихси Абзалова воситачилигида унга 72.000 АҚШ доллари берганини, яна 1.900.000 сўм миқдоридagi пулни ҳисоб рақамига ўтказганини айтади. Пулни бир қисми – 75.000 АҚШ доллари 2008 йилнинг май ойида Рихси Абзалова гувоҳлигида Чилонзор тумани «Ц» мавзесида яшовчи Дилноза Раҳмоновага ётазиб берилган...

Терговчи Ахрор Ҳожимуродов ушбу ҳолатларнинг ҳақиқийлиги бўйича талаб даражасида текшириш ўтказмади. Пул қайси ҳисоб рақамга ва кимнинг номига қандай мақсадда тулганани батафсил ўрганилмади. Гарчанд Азмиддин Бузуруков Рустам Манатовни умуман танимаслигини, у билан олди-берди қилимагани, телефонда сўзлашмаганини, буларнинг бари тухмат эканини айтса-да, Ахрор Ҳожимуродов унга уйига кетишга ружхат бермади. Азмиддин Бузуруковни уч кун муддатга вақтинча ушлаб туриш учун тегишли хужжатларни расмийлаштиради.

Азмиддин Бузуруков ўзига қўйилган бу айбларни кескин инкор эътиди ва уларнинг биротасини тан олмайди. Ҳисбининг учинчи кун Ахрор Ҳожимуродов Азмиддинга пул ундирилмагунча уни қўйвормасликларини шима қилади. Лекин Азмиддин ўз сўзида қатъий туради. Шундан кейин тергов материаллари

судга оширилади. Табиийки, Азмиддиннинг ота-онаси, яқин қариндошлари қийин аҳволда қолишади. Ота ўглини гаров эвазига вақтинчалик ҳибсдан чиқариш учун ўзига тегишли савдо дўконини Рустам Манатов номига ўтказишга рози бўлади. Азмиддин Бузуруков гаров эвазига ҳибсдан озод этилган, адвокат Александр Пакин химоячилиқка ёллайди ва унинг ёрдамида ўзига қўйилган тухмат айбловларидан қутулиш мақсадида ҳужжат тўплашга киришади.

Хўш, Рустам Манатов ва Рихси Абзаловнинг ўзи ким ва нима учун Азмиддин Бузуруковга бу қадар ёпишиб олишиди? Рихси Абзалова илгаридан бирорларга ноҳақ тухмат, фибрибарлик ва бошқа жиноятлар содир қилгани учун судланган. У танишлари қўлини рўқча қилиб, «қармоғига» илинган Рустам Манатовга давлат идорасида ишлайдиган Хуршид Муҳамедов деган шахс орқали Тошкент шаҳридан қурилиш учун ер майдонини олиб беришни ваъда қилади, ундан мўмайгина пул ундирди. Лекин иш ҳал бўлмагандан, Рустам Манатов Рихси Абзаловдан берган пулни талаб қила бошлайди. Шунда у вазиятдан қутулиш учун олган пулларининг ҳаммасини Хуршид Муҳамедовга берганини айтади. Рустам Манатов ёнига 4-5 танишини олиб, пулни ундириб мақсадида Хуршид Муҳамедовни излаб топади. Булиб ўтган савол-жавоблардан кейин Хуршид Муҳамедовнинг Рихси Абзалова билан гаплашмагани, ундан ҳеч қандай пул олгани маълум бўлади. Бундан газабланган Рустам Манатов Рихси Абзаловага кўнгирок қилади, жавоб беравермагача, уни излаб топади. Абзалова бу гал ҳам сўвдан қуруқ чиқади – «Ҳамма пулни дугонам Дилноза Раҳмонова орқали Азмиддин Бузуруковга берганман», дейди ва Рустам Манатовни унинг устидан шикоят ёзишга кўндиради. Энг қизиғи, Хуршид Муҳамедов устидан ёзилган, қуруқ тухматдан иборат шикоят бу гал бир харфи ҳам ўзгартирилмай, Дилноза Раҳмонова ва Азмиддин Бузуруковларга йўналтирилади...

Аслида 2007 йил 25 ноябрдан 2009 йил июль ойига қадар бўлган вақт мубайна Тошкент шаҳар ҳокимининг қарори асосида тадбиркорлик фаолияти юртиш учун Д.Собиروнова Шайхонтоҳур тумани, Марказ 13-мавзесидан 6 сотих, Рустам Манатовнинг

Тошкент шаҳар прокурори 2018 йилнинг апрель ва декабрь ойларида Жиноят ишлари бўйича Чилонзор тумани судининг 24.02.2011 йилдаги ҳукми ҳамда Жиноят ишлари бўйича Жиноят шахар суди кассация инстанциясининг 29.04.2011 йилдаги ажримини бекор қилиб, жиноят ишини янгидан кассация инстанциясида қўриш учун юбориш ҳақида Ўзбекистон Республикаси Олий судига назорат тартибда протест келтиришни сураб икки марта Бош прокуратурага тақдимнома киритди.

онасига Чилонзор тумани, Муқимий кўчасидан 0.018 гектар ер майдони ажратилган. Лекин бу қарорнинг сохталаштирилган нусхаларига Азмиддин Бузуруков ва Дилноза Раҳмоноваларнинг исм-фамилияси киритилмади, қалбаки имзолари қўйилмади.

ИИВ эксперт-криминалист маркази томонидан 2010 йил 24 декабрда берилган эксперт маълумотига қўра, Тошкент шаҳар ҳокимининг тадбиркорларга ер майдонини ажратиш тўғрисида 2009 йилда чиқарган қарор нусхаларидаги имзолар Азмиддин Бузуруков ва Дилноза Раҳмонова томонидан эмас, балки бошқа шахс томонидан бажарилган. Лекин барча ҳолатлар Азмиддин Бузуруков ва Дилноза Раҳмонова томонидан қилинган жиноят иши сифатида қўрсатилиб, Чилонзор тумани ИИБга тақдим этилади. Тергов-суриштирув давомида Рихси Абзаловнинг шахси, муқаддас қилинган жиноятлари ҳақида ёзиб берилмаган, Рустам Манатов томонидан давво қилинаётган пул маблағлари манбаси текширилмаган.

Тошкент шаҳар ер ресурслари ва Давлат кадастри бошқармаси ҳамда Архитектура ва қурилиш бошқармасидан ушбу ер майдонлари кимга тегишли эканлиги тўғрисида маълумотнома олинмаган, хизмат таъшируви ўтказилмаган, ҳокимият вакиллари сўроқ қилинмаган.

Ахир ер майдонини шунчаки бир мулозимнинг саъй-ҳаракати билан ажратилмади. Бунда ҳокимият вакилларининг иштироки, ёки ериш очиб савдо орқали расмийлаштириш ҳолатларига эътибор қаратилмаган. Дастлабки тергов томонидан Тошкент шаҳар ҳокими қарорининг сохталаштирилган нусхаларига ким, қачон ва қандай ҳолатда имзо қўйгани аниқланмаган бўлсада, А.Бузуруков ва Д.Раҳмоноваларга нисбатан ЖКнинг 228-моддаси 2-ва 3-қисми билан айблов эълон қилинган.

Азмиддин Бузуруков Рихси Абзаловани 2009 йилда опасининг дугонаси, қўшини Дилноза Раҳмонованинг тутилган қунига келганида кўрган. Унга қадар – 2007 йилда уни ҳам, Рустам Манатовларни танимаган, мулоқотда бўлмаган. Шунинг учун уша даврда Рустам Манатов, Рихси Абзаловдан унга қўнгирок бўлгани ҳақида тегишли ташкилотдан телефонлар сўзлашув рўйхати нусхасини олади.

Рустам Манатов гарчанд 2007 йил 25 ноябрда Рихси Абзалова гувоҳлигида Азмиддин Бузуруковга 30 минг АҚШ доллари берганини давво қилган бўлса-да, бу пайтада – яъни, 2007 йилнинг 19 ноябрдан 27 ноябргача Рихси Абзалова фарзандлари билан Малайзия давлатида туристик сафарда бўлгани аниқланади.

Бундан ташқари, Рихси Абзалова, ака-ука Рустам ва Мурод Манатовларнинг йлгон кўргазмалари асосида тузилган тергов хужжатларида Азмиддин Бузуруков юқорида кўрсатилган пул-

ларни олганини тасдиқловчи далиллар – аудио, видеоёзувлар, тилхат ва бошқа ҳолатлар умуман кўрсатилган эмас.

2011 йилнинг бошида Жиноят ишлари бўйича Тошкент шаҳар Чилонзор тумани судида Дилшод Сулаймонов раислигида суд жараёни бошланади. Азмиддин Бузуруковнинг адвокати судга унга нисбатан тухмат қилинаётганини исботловчи хужжатларни тақдим эътиди. Судья бундай инкор қилиб бўлмас далилларга ойдинлик киритиш мақсадида ўзини жабрланувчи қилиб кўрсатган Рустам Манатов, Рихси Абзаловлар билан савол-жавоб қилади. Натижада улар берган кўрсатмалар ҳар хил чиқади, ишончли далиллар тақдим этилмади. Шундан сўнг шу ҳолат бўйича Чилонзор тумани ИИБ терговчиси Ахрор Ҳожимуродов гувоҳ сифатида судга чақирилди. Савол-жавоблар давомида терговчи Ахрор Ҳожимуродов хизмат вазифасига лоқайдлик ва совуқонлик билан қарашини оқибатида тергов ҳаракатлари етарлича олиб борилмаган, деб топилади.

Судда ака-ука Рустам ва Мурод Манатов Рихси Абзалова гувоҳлигида 2008 йил май ойида Дилноза Раҳмонованинг Чилонзор тумани «Ц» мавзесида жойлашган уйига бориб, унга 75.000 АҚШ доллари бергани ҳақида кўрсатма беради. Бунга жавобан Дилноза Раҳмонова уларнинг кўрсатмалари тухмат эканини, 2007 йил ёзи олдига қайнона билан муносабати ёмонлашгани сабабли уйдан чиқиб кетганини, 2008 йил май ойида Чилонзор тумани «Ц» мавзесида яшамаганини далиллар билан исботлаб беради.

Шундан сўнг суд муайян бир хулосага келиш учун танаффус эълон қилади, Азмиддин Бузуруков эҳтиёт чораси сифатида вақтинчалик ушлаб туриш муассасасига, ундан Тоштурмага жўнатилади. Азмиддин Бузуруковнинг айтишича, орадан бир ҳафта ўтиб, яъни, 2011 йилнинг 24 февралда уни Тоштурмадан Жиноят ишлари бўйича Чилонзор туман суд мажлисига олиб келишади. Бир воситачи А.Бузуруковнинг ёнига келиб, шу иш бўйича унга «юқоридан» кўнгирок бўлганини, у айбловларни тан олса, яқин бўлишини, кейин фуқаролик суди орқали пулларини ундириб олиши мумкинлигини билдиради. Лекин Азмиддин Бузуруков қўйилган айбларнинг биротасини тан олмайди.

Суд мажлисида Жиноят ишлари бўйича Чилонзор туман суди судьяси Дилшод Сулаймонов туман ИИБ терговчиси Ахрор Ҳожимуродов томонидан йўл қўйилган камчиликлар бўйича хусусий ажрим чиқариб, унга нисбатан чора қўриш учун Тошкент шаҳар ИИБ тергов бошқармасига юборади. Унда қўйдаги ҳолатлар қайд этилган:

«А.Бузуруков, гувоҳ Р.Абзалова ҳамда жабрланувчи Р.Манатов ўрталарида ўтказилган сўзлашувлар стенограммаси олинб, ундаги сўзлашувлар кимга тегишлилигини аниқлаш учун унга оид фоноскопия экспертизаси ўтказилмаган».

«Қалбаки қарорлар айнан ким томонидан қалбакилаштирилганини аниқлаш учун судга оид хатшунослик экспертизаси ўтказилмаган».

«Жабрланувчи Р.Манатовнинг кўрсатувлари воқеа жойида амалга оширилмаган».

«Жабрланувчи Р.Манатов ва гувоҳ Р.Абзаловлар судланувчилар А.Бузуруков ва Д.Раҳмоноваларга ер майдонини катта миқдорда АҚШ долларларини беришайтган вақтларида кимлар бу ҳолатни қўрғаниликларини аниқлаш учун қўшимча гувоҳлар умуман сўроқ қилинмаган» ва ҳоказо ва ҳоказо...

этилади ва жазони умумий тартибли ахлоқ тузатиш колониясида ўташ белгиланади.

Бундай бедодликлардан саросимага тушган Азмиддин Бузуруковнинг ота-онаси унинг тезроқ озод этилишини истаб, аслида қуруқ тухмат асосида бўйинга қўйилган жиноят иши бўйича моддий зарарни қоплашга мажбур бўлади.

Азмиддин Бузуруковдан жабрланувчи Р.Манатов фойдасига 285.000 АҚШ доллари Ўзбекистон Республикаси Марказий Банкнинг ҳукми чиқарилган кундаги курси бўйича ундирилди.

2011 йилнинг 29 апрелида бу иш Жиноят ишлари бўйича Тошкент шаҳар суди кассация инстанциясида кўрилади ва Азмиддин Бузуруков ва Дилноза Раҳмоноваларнинг айбидан ЖКнинг 228-моддасининг 3-қисми чиқарилиб, А.Бузуруковга ЖКнинг 59-моддасига асосан энг кам ойлик иш ҳақининг 350 баравари миқдорда, яъни, 9.814.000 сўм жарима жазоси тайинлаш ҳақида ажрим чиқарилди. Азмиддин Бузуруковга нисбатан озодликдан маҳрум қилиш жазоси жарима билан алмаштирилди. Жабрдайда ота-она емаган сомсаси учун тухмат балосига йўлиққан жигарбандини кутқариб қолиш мақсадида унч бу суммани ҳам тўлашга мажбур бўлади...

Кассация инстанцияси томонидан А.Бузуруковнинг айбловидан ЖКнинг 228-моддаси 3-қисми чиқарилган бўлса-да, ЖКнинг 228-моддаси 2-қисми шундайлигида қолдирилган. Тошкент шаҳар ҳокимининг қайд этилган қарорлари қалбакилаштирилганлиги ҳолати юзасидан номаълум шахсларга нисбатан жиноят иши алоҳида иш юритишга ажратилмаган.

Орадан 5-6 йил вақт ўтди, замон ўзгарди. Азмиддин Бузуруков 2018 йилнинг февраль ойида Жиноят ишлари бўйича Чилонзор туман суди томонидан 2011 йил 24 февралда чиқарилган ноқонуний ҳукми қайта қўриб чиқиш ва протест келтириш учун Тошкент шаҳар прокуратурасига шикоят билан мурожаат қилди. 2018 йилнинг 10 апрелида Тошкент шаҳар прокуратураси дастлабки тергов ва суд томонидан хато ва камчиликларга йўл қўйилгани сабабли чиқарилган суд қарорини бекор қилиш юзасидан назорат тартибда протест келтириш ҳақида Бош прокуратурага тақдимнома киритди.

Лекин Бош прокуратура томонидан тақдимнома рад этилди. Шундан сўнг Азмиддин Бузуруков адвокати билан 2018 йилнинг 5 декабрда шу масала бўйича Бош прокурор ўринбосари қабул қилади. Ўринбосар шикоят тўлиқ ва ҳолисона қўриб чиқишини билдириди. Аммо афсуски, яна ёзма равишда рад жавоби берилди. Азмиддин Бузуруков Тошкент шаҳар прокуратурасига такороран мурожаат қилди. 2018 йил 14 декабрда Бош прокуратурага иккинчи марта тақдимнома киритилди. Масала бу сафар ҳам очилқиличча қолди.

Азмиддин Бузуруков тинмайди, 2019 йилнинг 7 июнида яна шу масала бўйича ўша пайтадаги Бош прокурор қабулига киради. Бу гал ҳам унга рад жавоби келади...

Азмиддин Бузуруков 2019 йилнинг 16 августда топталган ҳақ-хуққини ҳимоя қилишни сураб Бош прокурор ўринбосари қабулига киради. У ҳам ишни қўриб чиқиб, аввалги ҳаммасаб-лари сингари масалани адолатли ечим топишга ваъда беради. Лекин ҳали ҳанузгача ўзгартиш бўлмади.

Ўз-ўзидан ҳақиқ савол туғилади: суднинг қарорлари устидан протест келтириш учун асос бўладиган 10 дан ортқ ҳолатлар ва 50 дан зиёд вазлар бўйича Тошкент шаҳар прокуратураси суд қарорларини бекор қилиш юзасидан назорат тартибда протест келтириш ҳақида икки марта Бош прокуратурага қиритган тақдимномаси инобатда олинмади.

Шаҳар прокуратурасининг протест келтириш ҳақидаги тақдимномаси жиноят иш билан танишиб чиқиб ёзилгани қўрииб турибди. Лекин бу тақдимнома-ни рад этган томон жиноят иши билан танишиб чиққанмикин?..

Суд-хуққ идоралари томонидан ишни қўриб чиқмасдан ёки ўрганмасдан туриб, ушбу тақдимномаларга қайта-қайта рад жавоби юборилиши қанчалик тўғри? Улардан бири шу ҳолат бўйича ноҳақлик бўлган, дея тақдимнома киритса, рад жавоби қайтарилган иккинчи томон бу борада бошқача фикрдами?

Ўзбекистон Президенти Шавкат Мирзиёевнинг Олий Мажлисга Мурожаатномасида: «Энди суд орқали инсонларнинг ҳуқуқи тикланганини эътироф этиш билан чекланиб қолмасдан, нима сабабдан судгача бўлган тергов жараёнида инсон ҳуқуқ ва эркинликлари бузилган, деган саволни ҳам кўндаланг қўядиган, таъйиқлар учун жавоб берадиган вақт келди», деб таъкидлаган. Демак, йиллар давомида турли босимлар остида фаолият юритган суд-хуққ тизимидаги адолатсизликларни очиб тан олиб, қўрқмай ҳақиқатни қарор топтириш керак.

Нуруллоҳ ДОСТОН, «Ўзбекистон овози» мухбири.

ИИВ ХАБАРЛАРИ

Уйда кўкнори ўстираётган эди...

Нурота тумани ИИБ тезкор ходимлари томонидан ўтказилган "Қорадор-2020" тадбирида "Фафур Фулом" МФЙда истикомат қилувчи, 1958 йилда туғилган, муқаддам судланган фуқаро А.Г.нинг хонадонидида 3 дона гултувақда 5 тул наша парвариланаётгани аниқланди. Нурота тумани ИИБ ходимлари томонидан ҳолислар иштирокида ашёвий далиллар расмийлаштириб олинди.

«Damas» олиб берувчи фирибгар

35 ёшли Ж.Ф. ишонччи суистеъмол қилиш йўли билан 38 ёшли У.П. ни алдаб, унга Қарши шаҳридаги "Lion Motors" МЧЖ орқали қисқа вақтда "Damas" русумли машина олиб беришини ваъда қилди. Ишонча қилган, 2019 йил 9 ноябрь кун У.П. дан жами 54 000 000 сўм нақд пул олиб, уни олганлиги тўғрисида қитанция тўлдириб берди. Кейин бу пулни ўз эҳтиёжи учун сарфлаб юборади.

У.П.нинг ишонувчанлигидан фойдаланган Ж.Ф. ўзининг жиноий ҳаракатларини такороран давом эттириб, фуқаро У.П.ни алдаб, унга бу сафар "Lion Motors" МЧЖ орқали "Damas-van" (юк ташувчи) русумли машина олиб беришини айтиб, уни ишонтиради. У 2020 йил 24 февраль кун У.П. нинг жамм 53.340.000 сўм нақд пулни олиб, бу сафар ҳам уни олганлиги тўғрисида қитанция тўлдириб берди. Пулни эса ўз эҳтиёжи учун ишлатиб юборади. Мазкур ҳолат юзасидан Қарши шаҳри бўйича ИИО ФМБ 1-сон ИИБ хузуридаги Тергов бўлинмаси томонидан фуқаро Ж.Ф. га нисбатан Жиноят кодексининг 168-моддаси 3-қисми "б" банди (фирибгарлик) билан жиноят иши қўзғатилган. Дастлабки тергов жараёнида Ж.Ф. гумон қилинувчи тарихида жалб қилиниб, процессуал тартибда ушланган.

Ўткир ҳидли ўсимлик моддаси кимники?

5 июнь кун соат 09:20 ларда Тошкент шаҳар, Сирғали туманида жойлашган "А.Турбанов" ИПХ масканида хизмат олиб бораётган Тошкент шаҳар ИИББ, Кинология хизмати ҳамда ППХБ ходимлари ҳамкорлигида ўтказилган "Қорадор-2020" тадбири давомида Тошкент вилоятиндан кириб келган "Спарк" русумли транспорт воситаси тўхталиб, текширилган. Унда йўловчи сифатида келаётган, 1975 йилда туғилган Б.Д. нинг қўнғитида қоғога уралган лийл рангли, ўткир ҳидли, қурилган ўсимлик моддаси топилиб, ҳолис ва гувоҳлар иштирокида олинган.

Мазкур ҳолат юзасидан тегишли хужжатлар расмийлаштирилиб, ашёвий далил билан бирга Сирғали тумани ИИО ФМБга топширилган.

Одам савдосига қарши кураш муҳокама этилди

Одам савдосига қарши курашиш бўйича Бухоро вилоят комиссияси томонидан Бухоро шаҳар ҳудудий комиссиясининг фаолияти ўрганилиб, муҳокама этилди. Унда ишчи гуруҳ аъзолари томонидан аниқланган камчиликларга эътибор қаратилди. Урганишлар вилоятнинг барча ҳудудларида амалга оширилиши белгиланди.

ИИВ Ахборот хизмати.

МОЛ-МУЛК СОЛИГИ

- Жисмоний шахслар қуйидаги мол-мулкларига мол-мулк солиғи тўлайди:
 - уй-жойлар, квартиралар, дала ҳовли иморатлари
 - тадбиркорлик фаолияти ва (ёки) даромад олиш учун мулккаланган яшаш учун мулккаланмаган кўчмас мулк объектлари
 - қурилиши тўғилганмаган яшаш учун мулккаланмаган объектлар
 - бошқа иморатлар, бинолар ва иншоотлар
- 10 НАСАР ВА УНДАН ОРТИҚ БОЛАЛАРИ БОР ОТА-ОНАЛАР

Мазкур имтиёз фуқароларнинг ўзини ўзи бошқарши органининг болалар борлигини тасдиқловчи маълумотномаси асосида берилади.
- ПЕНСИОНЕРЛАР

Мазкур имтиёз пенсия гувоҳномаси асосида берилади.
- I ВА II ГУРУХ НОГИРОНЛИГИ БЎЛГАН ШАХСЛАР

Мазкур имтиёз пенсия гувоҳномаси ёки тиббий меҳнат эксперт комиссиясининг маълумотномаси асосида берилади.
- Ушбу солиқ имтиёзларига эга бўлган шахслар солиқ имтиёзини олишга бўлган ҳуқуқини тасдиқловчи ҳужжатларни мулк жойлашган ердаги солиқ органиларга муваққил равишда тақдим этиши лозим.
- Имтиёз мулкдорнинг танловига қўра фақат битта яшаш учун мулккаланган кўчмас мулк объектга таътиб этилади.

© huquqiyaxborot

Олимликка даъвогар инсонда илмий даража эмас, балки иймон бутунлиги, виждон поклиги бўлиши керак экан.

ЯНГИ ТЕЛЕСЕРИАЛ

«Ўзбекино» Миллий агентлиги томонидан Ўзбекистон Қаҳрамони, халқ ёзувчиси Саид Аҳмад таваллудининг 100 йиллигига бағишлаб беш қисмли «Сабру садоқат» номли сериал яратилди. Бу агентликнинг махсус лойиҳаси бўлиб, Саид Аҳмад ва унинг рафиқаси Саида Зуннунова ҳаётига бағишланади. Фильмда меҳр-муҳаббат, улкан бардош, кучли матонат, букилмас ирода, энгилмас гурур ҳақида ҳикоя қилинади. Киносериал 1950 – 1955 йиллардаги реал воқеликларга асосланган. Режиссёр Ҳамидулла Бобоқулов «Сабру садоқат» телесериалини Нозим Аббосовнинг «Саид билан Саида» фильми асосида суратга олган.

КИТОБ ЖАВОНИНГИЗГА ЯХШИЛИК ИСТАГАН КЎНГИЛ

“Олис Қашқадарё, олис Китоб тумани, олис Минжир қишлоғида таваллуд топган, улғайган, мурғак қалбда шоирлик насимлари эсаётган ўсмир қай ошиёнларни мўлжалга олиб қанот қоқди? Шах ва жамият ҳақида кўп уйлаймиз, фикрлашамиз, бироқ шу ўринда мезонини пича соддалаштирайлик, ҳаётийроқ ўзанларга олиб тушайлик: оддий фуқаро ва жамият! Урта мактабни битирган ўсмир ва жамият! Янаям аниқлаштираёқ: Норқобил Жалил ва жамият!”

Бу фикрлар таниқли публицист, ёзувчи Норқобил Жалилнинг яқинда «Ижод» жамоат фонди ҳомийлигида «Тафаккур» нашриётида чоп этилган «Кўнглидан кўчирмалар» китобига атоқли ёзувчи Хуршид Дўстмуҳаммад ёзган сўз бошидан олинди. У фикрини давом эттириб шундай дейди:

“Хотира-ёдномалар дарёсига фарқ бўлишининг ўзига хос сехри, шукуҳи бўлади- муаллифни изтиробга солган армонлар, таассуфлар ўқувчи кўнглига кўчи ўтади. Норқобилнинг таътиди, баёнидида бегуборлик, самимият бундай “кўчиш” таъсирига икки ҳисса оширади. “Ака, қачон келасиз? Укамлар сизни ҳар куни кутади. Автобус келса, югуриб чиқамиз. Яқинда бораман дебсиз, қачон келасиз ўзи?” деб ёзади Норқобилнинг жияни Зулхумор қизалоқ. “Эҳ, сингилгинам менинг, — жавоб қилади Норқобил. — Мен... зил-замбилдай соғинчини ичига ютиб, кўз ёшсиз йилгаётган одамман. Нима қилай, бу дунё соғинчдан иборат экан!”

Хотираномани ўқидиму муаллиф дўстим она тулпроқ, ота қишлоқ томонларга ойига, ҳафтасига неча бор қатнашининг ҳисобини ололмайд қолдим!”

Дарҳақиқат, бу китобда яхшилик, меҳр-оқибат, иймон-эътиқод ҳақида ҳикоя қилинади. Армонлар, хатолар ҳақида гап кетади. Ҳар биримизнинг хатоларимиз, армонларимиз...кишини уйга толдиради. Китобнинг асосий гоҳи — згулик. Унинг ҳар саҳифасидан инсонмисан, инсондек яша, деган даъват эшитилаётгандек бўлади.

Флора ФАХРУТДИНОВА, журналист.

Мафтуна ХАМИДЖОНОВА, санъатшунос.

ИККИ БУЮК ҚАЛБ САДОҚАТИ

Ўзбекистон Қаҳрамони Саид Аҳмад Хусанхўжаев 1920 йилда Тошкентнинг Самарқанд дарвоза маҳалласида, зиёли оиласида туғилган. У дастлаб «Муштум» журналида, Радио комитетида (1942—1943), «Қизил Ўзбекистон» газетаси (1943—1947), «Шарқ юлдузи» журналида (1948—1950) фаолият кўрсатди. Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси қошидаги насл бўлимига бошчилик қилди. Унинг биринчи ҳикоялари «Тортиқ» 1940 йилда нашр этилган бўлса, ундан кейинги йилларда «Чўл бургути», «Ўрик домла», «Лочин», «Одам ва бўри», «Бўстон», «Тўй боши» каби қатор асарлари чоп этил-

ди. «Уфқ» трилогияси урушдан олдинги ва ундан кейинги давр муаммоларини ўз ичига олса, «Жимжитлик» (1988) романи турғунлик даври иллатларини фож этди. — Ўзбекистон Қаҳрамони, халқ ёзувчиси Саид Аҳмад таваллудининг 100 йиллиги муносабати билан “Ўзбекино” Миллий агентлиги ва мамлакатимиз телеканаллари томонидан беш қисмли «Сабру садоқат» номли сериални намойиш этиш учун махсус лойиҳа ишлаб чиқилди, — дейди «Sinema Servis» МЧЖ таъсисчиси Аҳмаджон Умаров. — Киносериал 1950 йилдан 1955 йилгача ёзувчи ва унинг

Бу фильм мамлакатимизда ёш авлодни юксак маънавиятли, ватанпарвар этиб тарбиялашга муносиб хизмат қилади. Ушбу сериал «Саид билан Саида» фильмига киритилмай қолган янги саҳналар билан бойитилди.

рафиқаси ҳаётидаги воқеаларга асосланган бўлиб, унда севги ва садоқат, инсон руҳиятининг куч-қудрати ва ҳар доим яхшиликнинг ёмонлик устидан ғолиб эканлиги тараннум этилади. Бу фильм мамлакатимизда ёш авлодни юксак маънавиятли, ватанпарвар этиб тарбиялашга

муносиб хизмат қилади. Ушбу сериал «Саид билан Саида» фильмига киритилмай қолган янги саҳналар билан бойитилди. Ёзувчи ҳақидаги сериални суратга олиш Нозим Аббосовнинг азалдан жуда катта орузи эди. Киносериал жорий йилнинг 8—12 июнь кунлари республи-

канинг барча давлат ва нодавлат телеканаллари: «Ўзбекистон», «Болажон», «Ўзбекистон тарихи», «Оилавий», «Ёшлар», «Маҳалла», «Севимли», Zo’r TV, MY5, «Миллий», «Uzbekistan-online.uz» да намойиш этилади. Сериал намойиши кунлари телеэкранларда Саид Аҳмад сценарийлари асосида суратга олинган «Келинлар кўзгалони», «Тўйлар муборақ» ва «Муҳаббат можароси» фильmlари сифати яхшиланган ҳолда томошабинларга тақдим этилади.

ОЛИМ ОЛАМИ

иймон-эътиқод барҳақлигида, бағрикенглигидадир

Тарихдан маълумки, жамиятнинг энг илгор одамлари етук олимлар ҳисобланган. Улар миллати, ирқи ва динидан қатъи назар, неча асрлардан буюб инсонлар ардоғида, қалби ва тафаккурида яшаб келмоқда.

Ҳозир бирорта йўналиш бўйича фан доктори ёки фан номзоди бўлса, мен олимман, деб даъво қилиб юрамиз. Аммо ҳаёт шуни кўрсатмоқдаки, фан доктори ёки номзоди, ҳали етук олим, дегани эмас экан. Шу тўғрисида мен етук олимлар деганда, фан доктори ёки фан номзодини қўзда тутайтган эмасман. Чунки, буларда асосан ўзининг соҳаси бўйича чегараланган илм бор. Шу тўғрисида бундайларни, аниқроғи, бизларни фан доктори, фан номзоди, дейиш мумкин. Шунга яраша ҳар бир олим ўзининг мавқеини, ўрнини белгиллаш лозим ва шундай бўлиб келмоқда.

Мен олимлар ҳақида гапирганда етук олимлар, деб беҳиз таъкидламайдим. Чунки илми бўлиб, иймони суғ, виждон нопок бўлса, буларни етук, деб бўлмайди. Биринчи гада, етук олим бўлиш учун тарихимиз гувоҳлик беришича, олимликка даъвогар инсонда илмий даража эмас, балки иймон бутунлиги, виждон поклиги бўлиши керак экан. Чунки асрлар давомида ардоқлаб келаётган олимларимизнинг бирортасида фан доктори ёки фан номзоди, деган илмий даража бўлмаган.

Кўришиб турибдики, олимлик мартабаси илмий даражалар билан ўлчанмас экан. Илми зўр, иймони бутун, виждон пок одамда ҳасад бўлмайди. Иймон бутун бўлмаса, илм зўр бўлмаслиги тайин, илми савё одам виждонни поклашининг ҳам урдасидан чиқмаслиги мумкин. Аммо шундай инсонлар борки, иймони бутун, виждон пок. Бироқ, уларда ўз вақтида илм олиш имконияти бўлмаган. Иқтидорли болалар кўп. Аммо улар тўғри тарбияланмаса, иқтидор юзага чиқмайди. Бунинг учун ҳар бир ёш болани устоз керак бўлади. Агар иқтидорли бола ўғриллар галасига тушиб қолса, унинг устози ўғри бўлса, бу бола ҳам катта ўғри бўлиб етишади. Агар у ҳақиқий етук олимнинг қўлида тарбияланса, у албатта етук олим бўлади.

Олий фазилатли олим ён-атрофида фақат яхшиликни, затулиқни кўради. Ҳар бир ҳолатдан ҳикमत излайди. Ҳар би олим аҳлини улугулайди, обрўсига обрў қўшади. Бунга шундай бир ривоят бор. Соҳибқирон Амир Темури иккита зўр олимни синаш учун шикорга (овга) тақлиф этибди. Улардан бири Мирсаид Барака, иккинчиси ўша замоннинг етук алломаси экан. Йўлда Мирсаид Бараканинг оти олдинроқ кетиб қолди.

Шунда Амир Темури ёнида кетаётган алломага қараб: — Бу жуда қизик бўлди-ю, мен Мирсаид Баракани жуда зўр олим, тақводор авлиё деб юрсам, бизни менсимасдан олдинга

ўтиб кетди-я, — депти. — Аллоҳ бу инсонга шундай илм берганики, ҳалиям осмонга учиб кетмаяпти. Бу зот минган от унинг улуглигидан осмонга учадиган ҳолда тез кетаяпти. У билан ҳамзамон бўлганимиздан Аллоҳга шукур қилайлик, — деган экан аллома. Шунда Амир Темури отини қамчилаб, Мирсаид Баракага етиб олибди: — Биз билан келаётган алломага улуг олим, беназир авлиё деб нисбат беришлар, у эса бизни менсимасдан, орқада бемалол кетаяпти. Бу нима деган гап, — депти. — Амирим, бу инсоннинг илми шу даражадаки, ҳалиям уни шу замин кўтариб турибди. Бул зот минган от унинг илми, тақвосини кўтаролмасдан аста-секин юраёпти. У билан ҳамзамон бўлганимиздан Аллоҳга ҳамду сано айтилик, — деган экан Мирсаид Барака Амир Темурига... Шунда Амир Темури олимларнинг иттифоқлигидан кўнгли тўлиб, “Алҳамдулиллоҳ”, деган экан. “Олимлар иттифоқ экан, албатта фуқаролар иттифоқ бўлади. Агар олимлар ноиттифоқ бўлса, фуқаролар ундан баттар бўларди...”. Бу аслида ривоят эмас, ҳаёт ҳақиқати. Иттифоқликда, дўстликда гап кўп. Бу бизлар учун ибрат бўлмоғи лозим.

Мамаюнус ПАРДАЕВ, иқтисод фанлари доктори, СамИСИ профессори.

ЭЪЛОН «QORAQALPOQ MULK MARKAZI» МЧЖ да бошланғич баҳоси охиб бориш тартибида ўтказиладиган очик аукцион савдосига тақлиф этилади!

Қорақалпоқiston Республикаси Давлат солиқ Бошқармасининг 2020 йил 08 июлдаги 148-сонли алоҳа хатига асосан Нукус шаҳри Т.Қайилбергенов кўчаси 23-ўйда сақланаётган, 2000 йили и.ч., давлат рақами 95/787ХАА бўлган НЕКСИЯ русумли автомашина. Бошланғич баҳоси 21 046 000 сўм. 2005 йили и.ч., давлат рақами 95/235КАА бўлган МАТИЗ русумли автомашина. Бошланғич баҳоси 17 099 000 сўм. Қоникарсиз ҳолатда таъмир талаб. Аукцион савдолари 2020 йил 08 июль куни соат 11:00 да Нукус шаҳри А.Шамуратова кўчаси, 117-«Б» манзилда жойлашган «QORAQALPOQ MULK MARKAZI» МЧЖ биносида ўтказилади. Арзиларини қабул қилишнинг охири мuddати: аукцион савдосидан бир кун олдин соат 18:00 тўхтатилади. Маъзур автомашиналар 2020 йил 08 июль куни сотилмаган тақдирда таъририй аукцион савдоси 2020 йил 20 июль куни соат 11:00 да кўрсатилган манзилда бўлиб ўтишини олдиндан маълум қиламиз. Савдо

ғолиби деб топилган шахсларга 20 иш куни ичида сотувчи билан олдинсоти шартномаси тузиш мажбурияти юклатилади. Савдога қўйилган автотранспорт воситаси билан шанба ва яшанбадан ташқари кунлари бевосита жойига чиқиб танишиш мумкин. Аукцион савдосида иштирок этиш истагидаги талабгорлардан арзилар расмий иш кунлари соат 10:00 дан 16:00 га қадар қабул қилинади (13:00 дан 14:00 гача тушлик вақти). Савдода қатнашиш учун талабгорлар мулк бошланғич баҳосининг 15 фоизидан кам бўлмаган миқдорда закатлат пулини «Qoraqalpoq mulk markazi» МЧЖ савдо ташкилотчисининг ОАТ «Турон банк» Нукус филиалидаги қўйидаги ҳисоб рақамига тўлашлари шарт: 2020 8000 2049 4201 8001, МҒО: 00585, СТІР: 302 129 374, ОКОНХ: 84200. Аукцион савдоси ўтказиладиган манзил: Нукус шаҳри, А.Шамуратова кўчаси, 117 «Б» уй. Тел: (0361) 222-84-44. Расмий сайтими: www.rtm.uz.

Гувоҳнома № 9506

РЕКЛАМА ЗАВОД «КРАНЫ И СПЕЦТЕХНИКА» ПРОИЗВОДИТ И РЕАЛИЗУЕТ ПОД ЗАКАЗ: ГАРАНТИЯ 1 ГОД. Автокраны — 16, 25, 32, 50 т. Краноманипуляторы — 3, 5, 10 т. Ямобуры. Автовышки — 11, 18, 22, 28, 31м. Самосвалы — 3т, 4.5т, 9т. Товари сертифицированы. Адрес: Республика Узбекистан, г. Ташкент. Тел./факс: (+99871) 262-97-78, (+99871) 262-23-61. Моб.: (+99890) 188-15-33, (+99890) 187-52-05. E-mail: cst2008@mail.ru Web-site: www.avtokran.uz, www.krantas.uz

OZBEKISTON OVOZI MUASSIS: Bosh muharrir: Safar OSTONOV TAHRIR HAY'ATI: Ulug'bek INOYATOV Qalandar ABDURAHMONOV Hayotxon ORTIQBOYEV Farrux HAMROYEV Gulliston ANNAQILICHEVA Muslihiddin MUHIDDINOV (Bosh muharrir birinchi o'rinbosari) Mahmud TOIR Shuhrat JALLOV

Qabulxona — (71)233-65-45 Xatlar va murojaatlar uchun — (71)233-12-56 Kitlarni va e'lonlar uchun — (71)233-47-80, (71)233-38-55 E-mail: info@uzbekistonovozi.uz MANZILIMIZ: 100000, Toshkent, Matbuotchilar ko'chasi, 32-uy. Gazeta O'zbekiston Matbuot va axborot agentligida 0006-raqam bilan 2007-yil 11-yanvarda ro'yxatga olingan. «Sharq» nashriyot-matbaa aksiyadorlik kompaniyasi bosmaxonasida chop etildi. Korxonaning manzili: Buyuk Turon ko'chasi, 41-uy. Gazeta ofset usulida, A-2 formatida bosildi. Hajmi — 4 bosma taboq.

Gazeta haftaning seshanba kuni chiqadi. «O'zbekiston ovozi» materiallarini ko'chirib bosish faqat tahririyat ruxsati bilan amalga oshiriladi. G — 651. 2350 nusxada bosildi. Nashr ko'rsatkichi — 220. t — Tijorat materiallari O'za yakuni — 18:00. Topshirilgan vaqti — 18:00. Sotuvda kelishilgan narxda

Navbatchi: Nurullo OSTONOV Sahifalovchi-dasturchi: Bekzod ABDUNAZAROV ISSN 2030-7633 1 2 3 4 5 6